г Хикка 6
ул Библиотечная 15
Книгохранилищу Гос биб-ке
СССР им В И Ленина

Массе а мехкий пролетареш, в1ашаг1кхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-Г1АЛГ1АЙ ОБКОМА, НОХЧ-Г1АЛГ1АЙ АССР ПАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ШОАТТА, 19 МАРТ, 1983 ШУ. ◆ № 34 (8756). ◆ Мах 3 кап.

Х1ара балха дийнахьа т1ехдика дисциплинеи хьадер дукхаг1еи хилийта!

МАЛАВ БЕХКЕ?

Чаккхоалаш латт карарча шера хьалхара квартал. Пачхьалкхенга шурен дулхи дохкара кхаь бетта плав толаме кхоачашъяра еррига торонаш сарцаг1а яхха къахьегаш ба х1анз республика хьайбаш леладераш. Т1аккха миштта кхоачашду цуьнца декхар Назрановски района «Экажевский» совхозе ферма болхлоша? Из хаттар аз цхьайга дича совхоза керттерча зоотехника Мацкиев Вахмаргире аьлар:

— Пачхьалкхенга шурен дулхи дохкара хьалхарча квартала йола план кхоачашъергья боахамо.

Керттерча зоотехнико харцахьа жоп деннад ала-м валац со, цхьабакъда, совхоза кхаь бетта пачхьалкхенга хьайбай продукци йохкара план кхоачашъергья аьлча темашийна хет. Х1ана? Совхоза хьайбаш леладераш декхарийла ба пачхьалкхена 100 тонн шура д1ачуяла. Х1ьта, 16 март хьат1аотташ ехнар 70 тонн мара яц. Т1аккха, квартал чакхъалла юкедисача 15 дийнахьа 30 тонн маслозаводе д1аяхьийтара дикка шура т1етоха эза. Вешта аьлча, х1ара дийнахьа 2 тоннал к1езигаг1а пачхьалкхенга шура йохка йиш яц совхоза. Т1аккха, х1анзалца дийнахьа тоннел ц1аккха а т1ехьбала кар1г1дацнадац хьайбаш леладераша.

Цул совг1а хоьш ма дий, х1анзара ха хьайбаш леладераша эггара халаг1а йолга. Соахка кийчдаь хинна доакъар чакхдоалаш латт, х1аьта моша доакъар хьадала кхы а дикка ха я. Цудухьа, х1анз геттара лоарх1аме да цхьа килограмм ца йоайташ, геттара а кхом беш доакъар хьайбашка д1аккхачийтар. Бакъда, совхоза № 1 йолча шурий ферме цу г1улакха т1ахьожам лоаттабеш цхьаккха а саг корвавнзар сона.

— Доакъара кхом бара ч1оаг1а боакхо ю саха. Цу г1улакха т1ахьожам лоаттабеш х1ара дийнахьа дежурнеш болаш е специалист е йоакхаг1йола доярка я ферме, — яхаш дуйц ферма заведующе Гагиев Ахьмада.

Цхьабакъда, со ферме хиннача дийнахьа дежурни малав хьаьла магандзар Ахьмада. Оттальяц дежурство лелаяра график. Т1аккха г1алат нийсделча доаг1ар хьагара хьадехаргда ховш вац ферма заведующи. Вешта, фермо хьалхарча дийнахьа пачхьалкхенга мел шура ехкай, квартала план миштта кхоачашъю, из мел кисел я кахьхаташка ца хьежача хьаала магандзар Ахьмада. Цох-м цецвала а везац. Мичара ховргда цунна из, нагахьа санна бьача балха укхаза итогаш еш а ца хилча? Дикаг1а къахьегараш белгалбахац, къахьегама дисциплина телха а еш, шоай балха т1а цхьаьца г1алаташ дуьйхийтараш бехке оац. Вешта аьлча, наьха балхацара безам совбоаккхаргболаш деш х1ама дац. Из болх лертт1а лелабар ферма заведующенем специалисташтеи доьш ца хете в, шура дукхаг1а яккхаре ч1оаг1а лоарх1аме-м да. Х1ана аьлча, толам баккхар эггара хьалха болх хьабеча наьах тийша доландаь.

Хетачох, доярки д1а1ема хила безаш ба шоай мичча бесса болх бича а кулгалхошта бе-башха хеташ ца хиларга. Цудухьа, балха йоккха опыт йолаш, динаг1болца дояркаша гойташ дола хьокхамаш а г1адвуташ дац. Масала, массаза а яхье хьалхалаттам, башха-дика толамаш доахача дояркех ба Мутиева Катишти Альтемировна Лиеан. Д1адахача шера цхьа ди хиннадац х1ара 1аттагара цар 6 килограммал к1езигаг1а шура аьнкха. Цхьабакъда, карарча шера царех х1аране шоаш беттача 1аттагара дийнахьа йоаккхаш яр пхи килограмм кхоачаш а яц.

Коллектива г1улакхаш дика лелар тийша да кулгалхочох. Цудухьа, болх лертт1а в1ашт1ехьбаккха а хоьш, шийх г1улакхах дог а лазаш вар мара оттавац кулгалде. Из оамалаш Гагиев Ахьмадах йоахк ала йиш яц. Шо керте латтача коллектива план кахьхата т1а ца хьежача малег1а я ца ховш волча сагагара фу хьадеха йиш я? Цу цхьан факто а хьахьокх кулгалхочо шийх декхараш тесса а бехк токхам ца хеташ а леладелга. Лоадам боацаш х1ама хет цунна царех!

— Шура дальг1ьядара объективни бахьанаш да, — яхаш бехказвала г1ерт ферма кулгалхо. — Соахка кийчдаь доакъар дика хиннадац. Цхьан к1оага чура силос классни хиннац, х1аьта вокх к1оага чу йоаллар силаг1ча класса г1а я. Цудухьа из хьайбаща дика яц. К1еанга лу тхоа концентраташ а. Т1аккха, миштта т1аккхетаргья шура?

— Хьайбаш кхабара оттаьча рационах доаг1а доакъар х1ара дийнахьа д1акхоачийтай оаш доаханна?

— Кхоачийт. Х1ара дийнахьа цхьан 1атта д1алу 20 килограмм силос, 2 килограмм концентраташ, 30 килограмм барда, 3 килограмм кийчдаьча.

Иззал доакъар дийнахьа цхьан 1атта кхочам болаш да, нагахьа санна, из дерига хьайбашка д1аккхоачаш дале. Хетаргахьа, берригаш в бехк лертт1а боах в1ашт1ехъа ца баькхача кулгалхой ба. Пачхалкхен планаш кхоачашъяра дукха сагота бац уж.

Боахаме лелабеча 238 1аттах 140 № 1 йолча шурий ферме ба. Цудухьа, совхоза пачхьалкхенга шура йохкара лаьнн толаме кхоачашъяр цу ферма коллективо беча балхах тийша да. Цхьабакъда, х1анз хьагуча суртах цхьоалаг1ча шурий фермах тийшар дайнад. Долче, совхоза керттерча зоотехникага цхьа хаттар доаг1а:

Совхозо пачхьалкхенга шура йохкара хьалхар1а квартала план кхоачашъергья аьнна луш дола дош малаг1а к1ийле йолаш да?

Х. ШАДИЕВ.

Грознерча промыслови геофизика конструкторско-технологически бюро дикаг1болча специалистех ва инженер Виктор Павлович Логвинов. Цо дакъа а лоацаш хьаь к1оарта буруэ, тохча пайда эцаш йола приборш дика хул.

СУРТА Т1А: В. П. Логвинов.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ТОЛАМ

«Родина» яхача совхоза баьццалдарашк кхедаш йолча совхозе хьайбаш леладераша 21 март хьат1аотташ цхьоалаг1ча квартале планаг1а йохка йоаг1ар 40 тонн йолаш пачхьалкхенга 50 тонн шура ехнай.

Из толам боаккхача белгалбаьннаб дояркаш Темешева Хапи, Акиева Сайхат. 28 етт лелабу царех х1аране. Юкъера лаьрх1ача етт килограмм гарета шура йоаккх доярикаша дийнахьа х1ара 1аттагара.

Шоай декхараш толаме кхоачашду кагий доахан кхоабаш болча скотникаша Муртазов Бахоси Исаев Аликен. Планаг1а хиле доаг1ачул 100 грамм дукхаг1а доаза 1от1адеттадолийт цар дийнахьеи буси шоаш хьал кхедеча хьайбашта.

Хьайбай продукташ дукхаг1а яхаран йохкаран республика фермашеи бригадашеи лелаеча социалистически яхье цхьоалаг1ча квартала шин бетта итогех хотъаьяпарг лаьрх1ай «Родина» совхоза ферма.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

1983 ШЕРА 18 МАРТ ХЬАТ1АОТТАШ Х1АРА КХОАБАЧА 1АТТАГАРА ШУРА ЯККХАРА ЙОЛА

СВОДКА

(кг)

Районаш	1983 шера	1982 шера
Наурски	6,6	6,1
Грозненски	5,8	4,9
Шелковски	5,8	6,8
Надтеречни	5,7	4,4
Гудермесски	5,4	4,6
Шалински	5,2	3,1
Малгобекски	4,9	3,8
Сунженски	4,8	4,5
Ачхой-Мартановски	4,7	3,7
Назрановски	4,7	3,4
Урус-Мартановски	4,3	3,8
Республике г1оли	5,3	4,8

16 апреле — Коммунистически субботник

КХОАЧАМБОАЦАРАШ Д1А А ДАЬХА

«Грознефтехимремстрой» треста № 1 йолча монтажно-г1ишлошъеча управленерча А. Д. Пауков керте хаттача слесарий бригадо толамаща чакхбаьккхар карарча шера хьалхара шин бутт. Тахан болхлой кийчлуш ба 16 апреле хургдола коммунистически субботник къахьегама толамаш доахаш дезде. Из дош дувцаш бригаде слесарашца дагавувлаш вар коммунист, агитатор, участка начальник Виктор Константинович Дмитриевский.

Цо дийцар «Ц1е шоатта» хилара историй, В. И. Ленина цун ч1оаг1а лоарх1ам беш хиларах. Субботнике мел даьккха ахча д1адода наьха хьашташ кхоачашдара. Хьалъю больницеш, санаторешь, берий бешанаш, школаш. Цул совг1а, дийцар наьха коммунистически сакхетам кхы т1а а лакхбара мел доккха г1улакх да, субботникан чакхдаккхар.

Бригадас шин бетта баьча балха мах а беш, тахан а т1еха пайда эцанза йола торонаш хьагучайоалар болхлоша. Дукхаг1болча слесараша шоай дийнахьъяра заданеш т1еххкхоачашъю. Цудухьа бригадо управлене льрхача социалистически яхье хьалхе лелаю.

Агитаторе И. В. Матникова болхлой т1ахьийхар 16 апреле а т1еха т1айоаг1ача хана а хьинаре къахьета. Болхлоша дег чура къоабал а беш т1айийцар из т1ахьехам. Х1аьта коммунистически субботнике даьккха ахча пхьайттаг1ча пятилетка фонде д1адала лаьрх1ар бригада коллективо.

В. НИКИТИН.

КХОЯЬЧА МАТЕРИАЛЕХ

Хьинаре къахьегаш хьайоаг1а укх шера Нохч-Г1алг1ай АССР культура министерства ремонтно-производственни комбинат. Театральни, зрелищни, кхыча культурно-сердалон учрежденешта мерза, дикаг1а йола креслаш яраецара укх шера шин бетта план т1еххкхоачашъяй цо. Дика болх бу укх бетта а.

Сийлахь-воккха баьчча В. И. Ленин ваь 113 шу дизара хетадаьча Коммунистически субботника хьинаре къахьегаш дукхал йода из йоккха йоаца, коллектив. «Ц1еча шоатта дийнахьа» балха моттигашка къахьегаш курга 60 саг. Кхоаьча материалех цар цу дийнахьа хьаергья кхо эзар гарга сом мах бола 160 кресло. Цу ахчах 260 сом коллективо д1ачулургда пятилетка фонде.

Ленински субботник хулча дийнахьа апрель бетта план кхоачашъе аьнна социалистически декхар т1аийцад цу барттайначе коллектива къахьегамхоша.

Цул совг1а, комбината кое ц1ендеш, керта гаьнаш д1айог1аш, к1ир тохаш, кхыйоле цхьалхо еш а хурга тхьо совг1а саг.

ДИКА КЪАХЬЕГАРГДА

Ленина орден лелаеча «Грознефть» яхача производственни объединенена чуйоаг1ача опытни-хьокхама буруи тохара управлене коллективо 16 апреле хургдолча Коммунистически субботнике дерг дола балхаш белгалдаьд. Цу дийнахьа «Эльдарово» оалача майда т1а графикал дикка хьалха хьальяь йистейоаккхаргья № 96 йола буруи тохара установка, иштта кхыдола балхаш дерга.

Вахташкара мукъа бола мехкдаьттахой управлене мехмастерскешка, кое-карта лостам беш хургбе. Цар д1айог1аргья дукха гаьнаш, к1отаргаш. Иштта г1улдерга массеха тонн тишa аьшк. Субботнике даьккхача ахчах 1,5 эзар сом ахча пятилетка фонде д1ачулургда мехкдаьттахой.

Д. ГАБАЕВ.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ СОВЕЩАНИ

Москве хилар идеологически болхлой Еррисоюзни совещани. Цига даьха лоацам хилар союзни республикай Компартей ЦК, парте крайкомий, обкомий секретараш, цхьайолча министерствай, ведомствай, общественни организацей, массови информацей пропагандай средствай, творчески союзий кулгалхой.

«Идеологически, агитационни, пропагандистски болх эргабоахаш тоабе» яха доклад йир КПСС ЦК секретара М. В. Зимянина.

Совещане белгалдир, КПСС XXVI съезда, КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленума решенешка, КПСС ЦК Генеральни секретара Ю. В. Андропова цу Пленуме дийча къамаьлацарча. «СССР 60 шу» яхача доклада т1арча. «Карл Маркса хьехами СССР-е социалистически строительства цхьадола дешаши» яхача статья т1арча положенешкеи выводашкеи хьежжа партийни комитеташа чакхдоах идеологически, массово-политически болх эргабоахаш тоабара г1улакхаш.

Х1анз партийни комитетий низаш т1адерзадаь да пропаганда вахарцара бувзам ч1оаг1бара, общественни производства эффективности балха дикали, къахьегама оасарле айяра т1ехьара социалистически яхь йоарцара. Советийне кхьастта уйла т1ахийтар пропаганден агитацин корта болаш, кхеташ. КПСС социально-экономически политикаца айха кхеташ, бакъдар дуйцаш, реалистичний, ладуг1а дог доаг1аш, кхеташ, корда уйла, дош доалийташ хилийтар.

Белгалдаьккхар, советски наьха 1илма мировоззрени хьахилийтар, парте г1улакха 1алавмате ч1оаг1а мут1ахва болаш, советски патриотизм, социалистически интернационализм йолаш, СССР халкъий дохаргдоаца доттаг1ал доаллаш, буржуазни идеологин, моралин, социалистически вахара къасапа антиподаш моллаг1ча тайпара а г1уч1оювлийтарца машам боацаш къовсам лоаттабергболаш уж хьалхехбар боккха лоарх1ам болаш долга.

Совещане хиннараца балха опыт д1а-йоха йоахийтар, идеологически, политико-кхетама балха чулоацам к1оартаг1а хилийтара, цун действенность дикаг1а хилийтара цхьайола предложенеш йоалайир.

(ТАСС).

«МОЛНИЯ-1»

1983 шера 16 марта Советски Союзе сигала яхийтай «Молния-1» яха арг1анара бувзама спутник. «Молния-1» яха бувзама спутник лаьрх1а я гаьнара телефонно-телеграфни радио бувзама система болх белга, х1аьта иштта Гаьнарча Къулбаседа, Сибаерг1ен, Гаьнарча Малхбоален, Юкъерча Азе районашка йолча «Орбита» яхача советски пункташка СССР Центральни телевидене программ д1аккхачийтар а 1алашдара. Спутника т1ара аппаратура лерт1а болх беш я, «Молния-1» яхача спутникацара бувзам отталуча программа хьежжа лоаттаберга.

(ТАСС).

Доттаг1ала хетаяь заседани

17 марта «Оргтехника» яхача объединене культура ц1аг1а хилар Советски Союзан Болгаре Халкъа Республикан юкъе доттаг1алах, цхьана г1улакхаш леладарах, в1аши г1о дарах долча Договоре кулгаш яздаь 35 шу дизара хетаяь г. Грозне къахьегамлойн болгарски г1ишлонхой группан цхьалий торжественни заседани.

Цу белгаларча денна хетаяь доклад йир Нохч-Г1алг1ай АССР Министрий Совета председетела хьалхарча заместителя Т. М. Дидигова. Цул т1ехьаг1а къамаьлаш дир г. Грознерча болгарски г1ишлонхой группа начальника П. Х. Узуновс, «Грозтрубопроводстрой» треста парткома секретара В. А. Дмитриевс.

Собране хиннараша моарцала письмо дахьийтар болгаро-советски доттаг1ала Еррихалкъа комитетага.

ЦА1 ДОЛА ПОЛИТДИ

Д1адахача ерача дийнахьа, 17 марта республике чакхдаьккхар ца1 дола политди.

Парте областной комитета докладчикаша — бехктохкамеча партийни, профсоюзни, комсомольски балхахоша, министерствайи ведомствайи кулгалхоша, х1аьта иштта КПСС горкомий, райкомий докладчикаша къамаьлаш дир къахьегама коллективашка, нах бахача моттигашка.

Цар даьча къамаьлий тема — «Карл Маркс — мыслитель, революционер, саг» (вай 165 шуй вена 100 шуй дизарга).

Карл Маркс хинна 1аламате доккха хьаькъал дола, сийлахь-воккха революционер, дунен пролетариата хьехархо баьчеи, яхаш белгалдир докладчикаша. Цун ц1ераша дувзаденна да дерригa дуне д1ахо дег1адара чьдда влияни ер 1илман ларда т1ара социализма идеяш хьахилар.

Марксизм органически д1ахо а йихьар дег1а а йоалайир ленинизмо. Ленински идеяша творчески йаьхий ер ецаре х1анзарча замана 1алаьмате ч1оаг1а влияни воздействи юлаьргьнцар марксизмана. СССР-ен кхьсча мехкашкеи социализм хьалъьяро Маркса хьехама исторически кхелаш кердача лаг1а т1а яьхар. Из хьехам вай замана 1алаьмате боккха лоарх1ам болаш хиларах къаьгга дуйц «Коммунист» яхача журнала т1арча КПСС ЦК Генеральни секретара Ю. В. Андропова статья т1а.

Къамаьлаш даьраша уйла т1ахийтар х1анз республика къахьегамхошта хьалхашка латтача декхарашта.

Цу дийнахьа партийни организацей зоараш болча агитаторашеи политинформаторашеи къамаьлаш дир заводий цехашка, мехкдаьтта промыслашка, г1ишлонъеча, колхозашка, совхозашка. Къамаьлаш деш къахьегараш т1ахьийхар цар балха т1а доккхаг1а хьокхамаш гойтара, пятилетка кхоалаг1ча, керттерча шера ялаташ т1аийца декхараш кхочаш а т1ехкхоачаш а дара т1ехьарча къовсама юкъе хьинарег1а дакъа лацара.

ОВСАРЕ КЪАХЬЕГ

«Х1ара балха дийнахьа т1ехдика дисциплинеи хьадер дукхаг1еи хилийта!» яхача девизаг1а къахьегаш я «Грознефть» объединенена чуйоаг1ача центральни производственни г1улакхаш деча база коллектив.

1983 шера хьалхарча шин бетта вай республикерча а Грузински ССР а мехкдаьттахошта, бурувдеттараща цо тоаяь чоалхане оборудовани, деталаш, металлоконструкцеш 378 эзар сом мах болаш я, из хул планал 7 эзар сом дукхаг1а.

Иштта дика толамаш даха в1ашт1ехьдаьлар къахьегама овсарле ликхьяра чота г1а.

Во лелац г1улакхин март бетта а.

Дика къахьегарца белгалбаьнна дукха нах ба укхаза. Царех лаьрх1а мегаргба строгальщикаш М. Алероев, Р. Екимова, электросварщикаш В. Карасев, И. Тонкогубов, токарь А. Дарвин, сверловщик Х. Идресов. Цар даим т1ехкхоачашъю шоай балха нормаш.

А. ТИЩЕНКО.

Доакъара культураш д1айийнай

Укх б1аьсти эггара хьалха шоаш д1ае езаш хинна доакъара лаьрх1а йола культураш д1айийна яьхай Грозненски района «60 лет Октября» яхача совхоза механизатораша. Массеха ди мара эшанцар тракториcташта Исаев Ювсана, Кадыров Аскьаба, Насаев 1аддалрашида 270 гектара т1а в1ашаг1ъяьбаьвенн горохи 50 гектара т1а эспарцет яха дукха доакъар луш йола буцн д1айийна яьхха. Юкъера лаьрх1ача 130 процент кхоачашъяй механизатораша шоай дийнахьара балха нормаш.

Х1анз органически минеральни удобренеш д1аккхувхьаш, 1ажий бешамашкен кхашкеи хиш дехкаш, кхыдоле балхаш деш боах совхоза болхлой.

ДЕГО ХЕРЖА НИКЪ

Грозненски трамвайно-троллейбусни управленена чуйоаг1ача трамвайни депо

ц1езнга бац йиззза шоай балха гонзал караерзаль цах. Царех цхьаннех дуйца безам ба са тахан.

1970 шера трамвай водителий курсаш т1ехдика чакхъяьха Грознерча трамвайни депо балха йоаг1а вохчий йо1 Эдилова Айзан. Шейтта шу дизад цу хана денз. Дукха халонаш нийсъеннай Айзана балха т1а, дукха нийсденнад ца ховраш. Бакъда, дего къоабалбеш каралаьца никъ мелла хала бале а безаш хул.

— Балха гонзал, дуй къайденаш сайна йовзайта, х1анз дейсе йола са хьехамча хинна Коренева Мария Николаевна ц1аккха йиццаргьяц соц — боах Эдилова. Мария Николаевна хьехамча хинна 1ацар са, цо ймаьр санна сох дог лазаш, аз нийса ца дар тоадеш дукха къахьийгар трамвая водитель а хинна со д1аоттаьца. Ма г1ад а йодар из са балха т1а аьттув баьлча...

Эдилова Айзан ше я х1анз хьехамча. Дукха ба трамвайни депо цо 1омабаь, шоай балхах дика лоарх1абеш бола водителаш.

Ала дезаш да 1980 шера эггара хьалха Грозне Чехословакера трамвайш кхаьчача хана цар чоалхане «къайленаш» хьалхарчарца Айзана караерзаль хилар, из бахьан долаш трамвайни депо кулгалхоша цунна барнал аьлар. Х1аьта укх шийтта шера наькъа т1а цхьа хатар ца хулийташ хьайоаг1ача «Авари ца еш болх барах» аьа эшан лелию Айзана.

Город Грозне трамвай эггаре хьалха д1айоландара 50 шу дузаш соьхна дика хьехамча халарах тарра Эдилова Айзана Нохч-Г1алг1ай АССР коммунальни боахама министерства Сийлен грамота а луш, цун хьаьнала къахьегам белгалбаьнкар.

Эдилова Айзан болх беча колонне 45 саг ва. Х1аьта х1ара колонне в1ашаг1ъелла я къахьегама дисциплина телхаерашца, корта боха бу малар мелараща, технически эксплуатаце бокъонаш телхаерашца къовсам лоаттабу совет. Из датт дикаг1а болча водителех. Иштта йолча цхьан совета кулгалхо я Айзан.

— Укх т1еххьарча пхи шера дахке йиъа бокъонаш толхаль моттиг хиннац цу колоннана чубоаг1ача трамвая водителаша, аьле къамаьла юкъевоаг1а трамвайни депо начальник Лазаренко Виктор Иванович.

— Эггара халаг1а, чоалхане1а йола участок я 56-г1а яр. Гонаг1а бола трамвая водителаш мара хела лоарх1абац цига, — боах Лазаренко Виктор Иванович. — Х1ьта Айзан дукхаг1ча даьхье цига хьежаю саха.

— Сенах ховргда яз, — боах Айзани, — са вахара никъ д1ахо миштта хургбар со укхаза, сай дего къоабалбаьча балха ваацаре. Х1анз шаьра ховш я со сай кхаз балхах доаллилта. Иштта дешний аз, бера хина дена сагийсача балхах со кхийна хилча, х1ара хьадовг1ача кердача балха дено дег1оз еш хилча...

А.-Г. УГУРЧИЕВ.

СУРТА Т1А: Эдилова Айзан.

Автора сурт.

Керттердар: дисциплинеи бехктохкамеи

ИЗ ДЕРРИГА ВАЙХ ХlАРАНЕХ ТИЙША ДА

Къахьегама комиссарий II Ерригроссийски съезде ше къамаьл деш В. И. Ленина аьлнад: «Хlанз, lаьдал болхлой бе а делла чlоагlдаьча хана, хlанз деррига гlулакх пролетарски дисциплинах пролетарски организованностах тийша да». Уж ленински дешаш лоархlаме да тахан а. Вай парте ноябрьски (1982 ш.) Пленуме ше къамаьл деш КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Ю. В. Андропова цхьа бахьан доацаш белгалдаккханзар, партийни, паччахьалкхен, къахьегама дисциплина мичча бесса толхаь а телхаьра дукъьйла хоадамболлаш къовсам болабе боагlа аьнна.

Ноябрьски Пленума балха итогаш ювцаш болгlа хана цу деша къаьстта уйла тlаяхийтар театрально-концертни организацей болхлоша, творчески союзаша, культура болхлоша. Цар белгалдоахар болхлочо ше хlара боаккхаш бола гlа, дlадоладаь гlулакх гонахьарчар хьаштаца дистанва, обществана хьалхашкара шай декхараш цlенеи тоъшамеи кхоачашданза даргдоацилга. Дисциплина чlоагlа ца хилча порядок хургьац, хlаьта порядок ца хилар производства гlулакхашта lатиь.

Укх итт шера вlаштта шай планаш декхараш ханал хьалха кхоачашду культура министерства ремпромкомбината коллектива. Дуккхаза а РСФСР культура Министерстван культура болхлой профсоюза ЦК-ан карара кара тоъа Цlе байракх тийннай цунна. Толамаш дахара бахьанаш малагlаш да? Укхаза керттердар да, кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша производство нийса вlаштеlхьаьккхар, болхлошта къахьегараш салаlараш лерттlа хьалаш хилийтар. Социалистически яхь итогаш еча хана чоте лоархl къахьегама дисциплина.

Юхьанца укхаза а дацар деррига а вlаштlехье. Моттигаш нийслора цхьаццаболча новкъосташа къахьегама дисциплина телкаеш, продукци во хьаеш, норта бохо малар менна а болаш балха ухаш...

Цу айлерча гlулакхашца хоадамболлаш къовсам болабе лаьрхlар. Бригадирийн мастерийн бехктохкам лаккхбир. Новкъостий суда болх дийнбир. Коллективе лекцеш еша яьлар, производстве хьалхалаттараш сиэ деш, белгалбоахар, къахьегама дисциплина толхаь хlара моттиг общественноста дlайовзийтай, бехке яьй. Юххера а КПСС ЦК ноябрьски Пленума материалаш коллективе ювцача хана хьахилар керда почин — «Тlехьавусаш къахьегама дисциплина телхаеш саг ма хилва лаллаl».

Культура болхлой профсоюза обкома пленумо къоабельдай промкомбината коллектива почин, из инициатива хьаллоацилга могадьд профкомитеташта. Профсоюза обкомо театрально-концертни организацей, киносета, культура учрежденей кулгалхошкарея профкомитеташкарея хьадийхар масса тайпарча прогулашца, балха тlехьабисарца, къахьегама дисциплина телхаерца коллективашка къовсам лоаттабера шерра болх дlаболабелга, оасаре къахьегара, инициатива хьалхьоаяра эша хьалаш вlаштlехьдоахилга.

Госфилармоне хинача профсоюзни собране белгалдоахар, болх во баро, терко ца хиларо, бехктохкам ца хетаро коллектива гlулакхашта чlоагlа lоткъам белга. Укхаза дийцар цхьаццаболча болхлоша къахьегама дисциплина [illegible], концерташ юкъагlдоахаш, филармоне зе мара пайда боацаш болх беш хиларах, кхыча юхамаччахьарча хlамаех.

Культуран искусствен учрежденей балхан къаьстта чlоагlа эш дисциплина, барт. Цу гlулакха мах баь вартвоацаш боккхача лоархlаме я вай Даьхен столица хьалхалаттача коллективай почин. Цар декхар тlаийцад къахьегам дикагlа вlаштlехьбаккха, доал ца хиларца къахьегамен паччахьалкхени дисциплина телхаярца къовсам чlоагlагlа лоаттабе. «Сийлен хоастаин — къахьегарга хьежжа» яхаш девиз а йолаш болх бе лаьрхlад цар.

Москвайн инициатива шерра хьалхадаь вай республика культура доакъошка а. Грозневски госцирка, музыкальни училища, «Грозненский рабочий» яхача издательства, краеведене музей, кхыча коллективашка кlезига опыт lоаьяц юхамаччахьарча хlамашца къовсам лоаттабаре — балха тlерабуларашта, малар тlехьдоахарашта, дер дайнарашта гоннахьа уж лоаргбоацеи бехке бергболеи хьал оттадаьд.

Цунца цхьана, дуккха масалаш доладе йиш я культура доакъей цхьаццайолча коллективашка къахьегама дисциплина телхаераш шек а боацаш лелаш хиларах лаьца. Паччахьалкхен филармоне, Х. Нурадилова цlерагlча театре, Советски, Урус-Мартановски, Ножай-Юртовски, кхыча районий культура отделашка прогульщикаш, балха гайна боагlаши ханал хьалха балхара дlаухаши бола нах хlанз а дукха ба. Балха чlоагlа сагота хьува аьнна хетийташ а, ма дарра аьлча деш хlама доацаш лелараш а болаш ба.

Театрально-концертни организацей, творчески союзий, культура учрежденей кулгалхошеи профкомитеташи хьадда мероприятеш кийчъе еза къахьегама дисциплина чlоагlъяра.

Цхьабакъда, шеко яц, цу гlулакха кулгалхо моральни авторитет йолаш, доллача хlамаина шийгахьара дика оамал гойташ хила везилгах.

Халахета а, цхьаццаболча вай кулгалхошех профкомитеташи диццолийт социалистически яхь наха кхетам балара гlулакха боккха низ болаш йолга. Ишта хьех вайна ерригача вай практико. Къахьегамхошта кхетам балара, шай декхарашта хьалкара хlара болхлочун бехктохкам лаккхбара тlехдика школа яхла а хиннай, хlанз а я яхь. Цо гlо ду дисциплина чlоагlъяра, къахьегамхой творчески хьинар айдара. Долче, культура доакъой профсоюзни комитетаца яхь а шерагlа йоаржае еза яхь. 1983 шера тlаийца социалистически декхараш толаме кхоачашдара тlаберзабе беза цул беррига низ.

Культура учрежденей, искусства, творчески союзий, кино, туризмаи экскурсеи йолча областной совета болхлоша шоай низ тlаберзабергба советски наха идейно-политически, къахьегама, нравственни, эстетически кхетам лучча хьинаре дакъа лацара, хьакхолларгья литература, искусства керда дика художественни произведенеш, ма могга дегlа а кхувларгда, кlоарг а дергда къахьегама коллективашцара творчески шефски бувзамаш, хан-ханнахьа творчески отчеташ ергья болхлоштеи колхозхоштеи хьалхашка.

Цу дерригача хlамаша культура доакъой предприятейи организацейи кулгалхой а профкомитеташ а декхарийла ю болх цlенхаштта лелабе, социалистически яхь дикагlа вlаштlехьъяккхе, къахьегама дисциплина телхаерашца хоадамболлаш къовсам лоаттабе.

Санхетаме, лакха дисциплина хlара коллективерча гlулакхий бустам а хина дlаоттаргйола гlулакх вlаштlехьдаккха деза. Хьадда масалаш а кхувлаш дlахетабе беза къахьегамхой творчески производственни декхараш кхоачашдара хlара балха моттигера лакха дисциплина боккхача лоархlаме хиларах. Уж дешаш хаддаза дуцца деза болхлой собраненашка, коммунистически къахьегама школашка, хьаьнала къахьега ца туташ бола болхлой бехке бергбола хьал оттаде, харцахьа даь моллагlа хlама сихха хьагучадаккха, коллектива членашца къаьст-къаьста бу болх айбе, цар дисциплина лоархlаргйола, шоай квалификаци общеобразовательни боарам лаккхбергбола уйла чуйоссе, общественни вахаре дакъа лацара царна новкъостал де деза.

Бакъдар аьлча, уж хинна а lац къахьегама дисциплина тоаяре яла еза рекомендацеш. Цудухьа, цу дешашка хьожаш хила еза профсоюзни комитеташ, хьадда хьалаш теркал а деш.

Э. ИСАЕВ,
культура болхлой профсоюза обкоме председатель.

Грозерча «Пушинка» яхача ателье дукха болхлой ба хьинаре къахьегарца шоай сий хаддаза лакха лоаттадеш. Царех цаl я хlамаш тега мастер, коммунистически къахьегама ударник Мусаева Зулпа Мальцагоена. Цхьаькха смена дlаяхийтац цо шин норма 130—140 процентал чухьнахьа кхоачашъяь. Цудухьа хlанз из къахьегаш а шоллагlча ах шера чотагlа.

СУРТА ТlА: хlамаш тега мастер З. Мусаева.

И. ПЛИЕВА сур.

КХОАНА—ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНИ БОАХАМЕИ БАХАЧА НАХА БЫТОВОЙ ГlУЛАКХАШ ДЕЧЕИ БОЛХЛОЙ ДИ

ТХА КЕРТТЕРА ДЕКХАР

КХОАНА мехка а вай республика а жилищно-коммунальни боахама болхлоша белгалдоаккх шоай профессиональни цlей.

Республика жилищно-коммунальни боахама къахьегамхоша толаме кхоачашъяьй пятилетка хьалхарча шин шера плановий заданеш тlаийдаь социалистически декхараш.

Бокъонца къоабалъеш тlаийцар министерства предприятейи организацейи болхлоша КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленума решенеш цул тlехьагlара бахача наха эша гlулакхаш деча даьхьа болх тоабарах дола парте а правительства а директиваши, хlаьта уж шоаш беча балха ларде а лувц.

Вай партен правительстваси дилла а чlоагlа теркам тlаахийтаб, хlана уха а ухийт жилищно-коммунальни боахам дlахо дегlабоалабара, цунах наха эша гlулакхаш деча сфера лоархlаме дакъа дара. Дукхача даьхъе бахача наха жилищно-коммунальнии бытовойи гlулакхаш делга тоадарга хьежже лаккху халкъа вахара боарам, цlагlара къахьегам аттача баккхар. Къахьегамхоша шоай балха а мукъача а ханах хьаькъалагlа пайда ийбелга lалашдар. Городашкеи юрташкеи бахача наьха вахара боарама юкъера башхалонаш дlаяхар санна дола, социально-экономически декхараш къестадар.

Хlанзарча, ханара городаши юрташкара нах баха моттигаши хьалъе йиш яц уж хьаялъарца коммунальни боахам дегlа а кхувлаш марь. Духхьала итталагlча пятилеткен цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шин шерей йайда нийцаб республикерча моттигашкарча Советаша коммунальни боахам дегlабоалабаре хьахийца хиннача 57 миллион сома боарамерча капитальни вложенеш. Цо йиш хилийтай Грозни, Гудермес, Назрань санна йолча городашта а Шаьла, Урус-Мартан, Ачхой-Мартан, Ножай-Юрт санна йолча райцентрашта а хий лоаттаду гlирсаш хьалдин реконструкци ен. Гудермессера хий цlенду гlирсаш. Грознера доккхий йовхал лу низалаш — котельнеш, троллейбусий маршруташ. Шолла тилла тlий, бlаьш километраш йола газопроводаш, водопроводаш, канализацеш, йовхала, электрически сеташ, массехк кхы коммунальни объект эксплуатаце дlаяла. 235 эзар квартире чуйиллай хlанз газ.

1980 шерацa нийсдича 1,3-за дегlа а бенаб, 34,2 миллион сомага а кхаьчаб 1982 шера министерства доакъоша бахача нахан кхыча потребителаштеи даьча гlулакхий боарам. Наха чубаха цlенош хьалдара, нах бахача цlеношта капитальни а текущи а ремонт яра хьанъехьара мероприятеш кхоачашъяро торо хилийтай коммунальни боахам тоабе а хицен канализаценеп 93 проценти централизни теплоснабженецен газофикаценек 97 проценти lалашбе а.

Лоархlаме паччахьалкхен декхар да нах бахача цlеной фонд метта лоаттанри нах бахача цlеноп нахе эшарашца lалашдара боарам лакхбари. Из декхар кхоачашдеча хьинаре дакъа лаца деза общественни организацеша а бахархоша а. Цудухьа талан чlоагlа лоархlаме да нах чубахача цlеноех бола хlараме бехктохкам лакхбар — цар йоаккха ха йlаьхагlа хилийта декхаринна болча уж хьалдерий а царна чубахарий а.

Цlе хьалду а чувеха а цlенош, квартал, микрорайон наха эша хьалаш долаши хила деза сурт долаш хилийтарах бола бехктохкам шина тlалатташ хиларах бола кхетам цеметlа чубагlац наьха кертошка. Цу тайпара бола кхетам бал беза хlараие шийгара дика масал гойтарцех из кхета ца деш волчунгара доаттlар хьадехарцен.

Жилищни коммунальни боахаме, городерча электротранспорте болх беш кlезига бац къахьегама ветеранаш, нагирхой хьехамчаш, производстве хьалхалаттараш, пар кулгаш, хьекъал да бахача наха лоархlаме гlулакхаш лоаттадераш.

Хlара коллективо доккхал ду болх хьинарей хьокхамеи беш, къахьегамцара гlулакх коммунистически леладеш болча шин дикача къахьегамхоех, бокъонца болча товзамчех. Дукха ба цу тайпара нах жилищно-коммунальни боахама системе. Царна юкъе ба: асфальтщикий бригадир А. И. Дикаев, штукатурий-малярий бригадир З. А. Хаджиева, водитель А. С. Федюшкин, водопровода слесарь Н. В. Приман, абонентни отдела тlахьожамхо йола Н. А. Дугальнин, трамвай лехкар В. С. Шкредюк, тlахьожамхо-монтер Н. Н. Чеченцева, дукха кхыбараш.

Министерства предприятешкен организацешкен шерра баьрнаб къахьегамцара гlулакх коммунистически леладерий болам. Цуна юкъе ва укхаза болх беш вола 8840 саг. «Коммунистически къахьегама ударник» яха сийлен цlи енна ва 1992 саг 36 цеха, 24 участкана, 80 бригадана сийнай «Коммунистически къахьегама коллектив» яха цlи.

Дика дlадоладаьд предприятейи организацейи коллективаша цхьайтталагlча пятилетка кхоалагlа шу. 1983 шера бахача наха бытовойи коммунальнии гlулакхаш дара шин бетта задани кхоачашъяьй. Амма доккхий да дlахо йодача хана кхоачашде деза декхараш. Уж латт дукъа доакъош долча боахама ерригача участкашка болх артбаьнкха тоабарах.

Керттерча даьтье 1983 шера даьдала дезаш да Грознера водопроводни гlирсашта реконструкци ярен шердареи балхаш, дlахо хьоргда Назрань, Гудермес, Малгобек яхача городашкен Шаьла, Орджоникидзевски, Ножай-Юрт оалача райцентрашкен водопровод хьалъяра балхаш. Теплофикацеи низалаш дlахо алсамдоахилта lалашдергда городашка Грозне, Назрание, Малгобеке котельни установкаш эксплуатаци дlаяларца. Хьалъяь яргья Грозне Малгобален микрорайонашкара Октябрьски майдага а кхы дlахо В. И. Ленина цlерагlча проспекте а йода маршрут тяговой подстанци а тlехьа.

Республика жилищно-коммунальни боахама болхлой дилла дагаккхоабаш хила беза шоай балха боарам, къаьстта бахача наха эша гlулакхаш дара даькъе. Хlанзарчоа вай хано дlадехарашка хьежжа ца хилар.

Пятилетка кхоалагlча шера тlаийца декхараш кхоачаш а деш, партийни советски организацей кулгалца шоай низ кхоберйбац республика жилищно-коммунальни боахама болхлоша шоай керттера декхар кхоачашдара — бахача наха коммунально-бытовой гlулакхаш делга тоадара.

А. ЗЯЗИН,
Нохч-Гlалгlай АССР жилищно-коммунальни боахама министр.

Наха дикагlа гlулакх дара

— Бахача наьха вахара хьал тоалуш хиларца дуввдена хlанз модегlа дола барзкъаш кърд, — йоах «Чечингшвейбыт» объединене профкома председатела Бондаренко Алла Николаевнас. — Цудухьа модегlа доаьача даьча барзкъа тlа ца дувхаш дут наха, на мелла дикача материалах даь дале а. Кхы цхьаькха а да. Кlезиг-дукха дуадецча е бесаза даьлча а тlадувхац барзкъа. Иштта дуса барзкъаш тахкарча дийнахьа тlедувха мегаргдолча доахаш тоадара боккха теркам тlабохийт объединене предприятей коллективаша. Оаха укх шера цу тайпара барзкъаш тоадеш планал совгlа 12 эзар сома балхаш дергда. Цох бахача наха доккха новкъостал а хургда.

Хlаьта укхаза Грозне, духхьал барзкъаш иштта тоадеш я тха «Светлана» яха салон. Укхаза белгалдаккха доагlа коммуниста Аллахвердов Сергей Самсоновича кулгалдеш болча цуй коллективо дlадахача юбилейни шера объединене социалистически яхье хьалдара моттиг лаьцар. Хlаьта укх шера а иштта хьалха латт «Светлана» яхача салона болхлой. Шин бетта задани цар кхоачашъяьй 108,8 процент. Планал совгlа дукха балхаш даьд. Март бетта цар болх бу графикал хьалха а бувлаш.

Иштта дика къахьегаш хьаьнагlа коммуниста Тарамова Зинас кулгалдеча куста ательей коллективаш а. Шин бетта задани цар кхоачашйир 104,2 процент. Ательешка хьаду тlоарскайра дlайийкхача кlадах, даьрех, зинах, маьнах маlача нала а кхалнаьха а тlеханахьеи чухьнахьеи дувхаду масса а тайпа барзкъаш. Март бетта план кхо ди хьалха кхоачашъергья оаха, йоах новкъоста Тарамовас.

Объединене эггара йоккхагlа коллектив я модай Цlен яр. Цуна кулгалду коммуниста Аднева Зарган Магомедовнас. Шин бетта задани тlехкхоачашъяьй цу коллективо а.

Укх шера шин бетта лаьттача социалистически яхье объединене предприятешта юкъе шоллагlа моттиг лаьцар Петросян Аркадий Александровича кулгалдеча 19 ателье болхлоша. План 106,8 процент кхоачашйир цар.

Объединене я шлани тlайийца декхараши тlехкхоачашдеш хьайоагlа бlарча бригадаш, къаьст-къаьста бола нах. Царех я 11 ательерча Акопов Борес Нерсесовича, 19 ательерча Арутюнян Арон Макаровича, модай цlагlарча Усик Ольга Степановнас, 25 ательерча Мурзабекова Махьмада Лидас, 13 ательерча Мурзабекова Махьмаде Лизас кулгалдеш йола бригадаш. Цар массаза а ханал хьалха кхоачашъю шоай заданеш.

Дукха ба объединене доккхий производственни толамаш даьха болхлой. Ерригача республике а саг вале тамаш я «Светлана» яхача салонерча портной Закриева Лидил Хожаевнас санна толам баьккха. Цо хlанз болх бу 1987 шера июль бетта чотагlа.

Бlарча хьанийцача объединене коллективо укх шера шин бетта план толаме кхоачашъяьй. Март бетта ха йоалаш болх бу объединене болхлоша. Шоай традиционни дезача денна кажэабахер уж производственни толамаш даьха. Укх шера шоаш тlаийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдергхиларах бlубенна ба уж.

Ю. ТЕГАЛОВ.

К. Маркс ваьча дийнахьа денз 165 шуи кхелхача дийнахьа денз 100 шуи дузаш

Карл Марксеи Фридрих Энгельсеи сочиненей эггара йоккхагlйола издани

lилман коммунизмана лард елла Карл Маркс ваь 165 шуи велла 100 шуи дузаш нека теха араьннай К. Марксеи Ф. Энгельсеи сочиненей шоллагlча издане тlеххьара, 50-гlа том. lалашате боккха а идейно-политически а лоархlам болаш хlама да из. Издани кийчъяьй КПСС ЦК-арча марксизма-ленинизма Институто политически литература Издательства.

Шоллагlа издани — дунетlа цlакха а ца яьча тайпара йоккха а lиаза а яьсийлахь-боккхача теоретически болхлой класса хьехархойн балхий публикаци. Цо чаккбоаккх В. И. Ленина инициативагlа 1921 шера йиллача институто Марксеи Энгельсеи кулгайоазош писмоши. Уж дийна болча хана арадийнна цар творчества дувзаденна балхаш, газеташ, книжкаш лохаш баьа хlанз а беши бола lалаьмате боккха lилмагlулдарех.

Марксизма классикий произведенешцара безам Россе холуш чlоагlбеннаб дlахдача бlаьшерен тlеххьарча ткъаьпхиь шера. Цудухье Маркса керттерча балха — «Капитала» кхаь томэ кхыча мехкий меттала иь эггара хьалхара перевод эрсий меттала хилар. Советски lаьдал латтача шерашка вай мехка СССР-ен доазол дехьарча паччахьалкхенийн халкъий 21 меттала 242-за, ерригa а лаьрхlача 8,6 миллион экземпляр тираж а йолаш, арадийнад «Капитал».

«Капитал» дувц хlанзаа араьннача тlеххьарча тома тlа а. Цу тlа кепатеха да хlанзалца цхьаннахьа а арадаланза дола цу сийлахь-йоккхача политико-экономически произведене шоллагlча тома кулгайоазув. Ховш ма дарра, цу тома берхl кулгайоазув (дагадоххарагlа аьлча, уж дерригаш а хlанзарча изданена юкъедихьад) юхедитад Маркса, хlаьта уж ларде а дахка, Энгельса кийчъяьй «Капитала» шоллагlа том. Шоллагlа издани кийчъеча дакъа лоацаш хиннача Миськевич Ларисас, КПСС ЦК-арча марксизма-ленинизма Институт К. Марксеи Ф. Энгельсеи произведеней сектора учени секретара, яхачох, хlанз араяьккхача вариантаца дукха хlамаш да Маркса цхьайола лоархlаме теоретически положенеш кердача тайпара хьахьокха йиш хулийташ.

Цул совгlа, тlеххьарча тома юкъеяхай шоллагlча издане ужжамо йола томаш араьянначул тlехьагlа гучадьнна ерриге йоккха йоаца произведенеши дисьмоши. Царех я, масала, укх тlеххьарча шерашка советски а иштта доазол дехьарча а тохкамхошта карaь 1842 шерара дукха статьяш. Цигача кепа теха я КПСС ЦК-арчеи СЕПГ ЦК-арчеи марксизма-ленинизма шин Институто цхьана оригинальний меттала арабоаккхаш бола К. Марксеи Ф. Энгельсеи сочиненей дунен халкъашта юкъера.

Шоллагlча издане тlа баьча балхо йlаьхий яьй 1928—1947 шерашка 28 том (33 книжка) а йолаш араяйцача хьалхарча издане дукха традицеш. Л. Миськевича белгал ма даккхара, ткъаь итталагlча шерашка а тlехьа КПСС ЦК-арча марксизма-ленинизма Институто къахьегар бахьан долаш духхьашка кепа теха араяьхар «lалама диалектика», «Немецки идеологи», «1844 шерара экономически-философски кулгайоазош» яхараш а кхыдараш а санна дола лоархlаме балхаш. Хьалхара том 1955 шера араьннача хlанзарча изданеца 54 книжка да (дукха томаш массехк книжка долаш арахийцай). Цунна юкъеяхай советски дешачоа хьалхагlа ца йовзаш хинна 800 гаргга произведени 700 хlана дац аьнна дола письмои. Цул совгlа, томашта тlехьа яхача «Приложенешка» кепатехад Марксеи Энгельсеи вахарахи гlулакхехи дола бlаьш документаш, хlара тома юкъеяхай шерра lилман-справочни аппарат. Иштта кепатеха арадаьккхад массехк лаьрхlа дола справочни книжка. Из издани шай тайпара я цун дукхха томаш хlанзаща цхьанна а кхыча, украински чунгара дlаниккхача, меттала ара ца хийца хиларга, цунна юкъедихья Марксеи Энгельсеи дукха балхаш хlанз уж сахьата эрсий меттала маьрдунеи чу даьнна ца хиларга диллача.

Шоллагlча издане лоархlам кхоачаш хилац марксистски революционни уйлан ерригача ганзага бода никь советски дешачоа цо хьабийлабар, марксизмана лард еллараша шоай хьехама тайп-тайпара оагlош кийчъяра творчески процесс ше lомве цо торо лора аьнна. Кхы кlезигагlа лоархlаме доацаш да цхьаькха: советски переводчиккий, тохкамхой, издателий болх дунен халкъашта юкъе чlоагlа къоабалбеш ба, цо гlо ду марксизм деррига дунен тlа дlайовржаяра. СССР-е араяьнна издани хlанзале а Марксеи Энгельсеи сочиненеш Болгаре, Венгре, ГДР-е, Польше, Румыне, Чехословаке, Югославе кепатеха араяхара образец а хинна дlаеттай. Сихбаь чакхбоаккхаш латт КПСС ЦК-арча марксизма-ленинизма Институтой «Прогресс» яхача издательствай английски, американски издательствашца цхьана 50 томах латтача англиски изданеца беш бола болх (19 том араьннай). Л. Миськевича дийцар, Великобританеи США-и компартей кулгалхоша дехар дарех лоархlаме хувцамаш юкъедихьад томаш арахецара яхаш, — вожаш йоахача ханна арайоаких Марксеи Энгельсеи дlа-хьа кхахьийтача каьхатий 13 том (царех шиъ хlанале а араьннай). Цу издане дукхха материалаш духхьашха англиски меттала йоахаш я.

Марксизмана лард еллари балхашта, къаьстта а Маркса экономически балхашта, чlоагlа уйла тlайохийт Японе. Японски издательствашца КПСС ЦК-арча марксизма-ленинизма Институтага дехар ду тlехьагlа перевод а яь, кепатеха араяхар духьа шоашта немецки метталарча кулгайоазой текстан яхийта яхаш. Дегlаухаш да «Эдитори реунити» яхача итальянски издательствашца леладу гlулакхаш. Марксизма-ленинизма Институто итальянски оагlонна 50 томии англиски изданен томий проекташ манеташ, lилма-справочни аппарат а кхыйола материалаш а кхухьийт. Цар ларда тlа кийчъю итальянски издани. Из долла хlама — марксизмана лард еллари идеяцеи произведенешцеи дунен тlа тlехь-тlехьа дуккхагlа безам хулаш хиларе дола доккха тешал.

Дмитрий ГАЙМАКОВ,
АПН обозреватель.

ЮРТАРЧА КЪАХЬЕГАМХОЙ ХЬАШТАШ КХОАЧАШДАРА

МАГlАЛБИКЕРЧА КООПЕРАТОРИЙ КОНФЕРЕНЦЕРА

Дlадахача шера райпо правлене баьча балха отчет ювцаш районерча пайщиккий викалий собрани хилар укх денношка Магlалбике. Райпо правлене балхахи кердача шера декхарех отчет йир райпо правлене председатела А. М. Эдельбиева. Райпо ревизионни комиссе балха отчетах доклад йир ревкомиссе председатела А.-Х. Балмурзиева.

Конференце къамаьлаш дир М. Горьке цlерагlча совхоза директора Х. А. Бузуртанова, «Сагопшинский» совхоза доярка Коригова Банате, «Луч» совхозерча райпо тика заведующе О. Н. Агиева, районерча вролиишаш кхыдоа оахкарий леладерий общества председатела В. Н. Кузьмичева, Магlалбикерча ГОВД начальника А. С. Даурбекова, райпо заготконтора директора С. А. Мамилова, кхыбараша.

Райпо отчетах йолча доклада тlа белгал ма даккхара, шоашта хьалхашка лаьтта декхараш толаме кхоачашдеш чакхдаьккхад райпоерча кооперативаша цхьайтталагlча пятилетка шоллагlа шу. Ханал хьалха, 19-ча декабре кхоачашъяьй дlадахача шера юрта бахача нахага тайп-тайпара хlамаш йохкара план. Юртарча къахьегамхошка шера планал совгlа ехкай 316 эзар согlа сома маьха хlамаш.

8,8 миллион сомага дlакхоачаш дегlаеяй районерча кооператорий соалкара товарооборот. Юкъера лаьрхlача итталагlча пятилетка хlара шера хиначул 2,4 миллион дукхагlа я из. Укх пятилетка хьалхарча шин шера районерча хlара сага-сих ехачо хlамай боарам 20 процент лаккхбеннаб. Планах лаьрхlа хиначул дукхагlа 80 эзар сом пайда беш болх баьб кооператорашца соахка.

Докладчика а конференце къамаьлаш даьраша а дукхагlа теркам тlабохийташ дийцар райпо, цун доакъой балхарча кхоачамбоацарех, уж дlадахара наьхъех. Дlахо кооператорий болх тоабера пайда эша йиш йоача торо...

Конференце белгал ма даккхара, райпо правлене lалашдаьдац кооператорий хlара коллективо шинна хьалхайла оттадаь декхараш дизза кхоачашделга. Райпо ворхl тика коллективо кхоачашъяьяц дlадаьннача шера товарооборота планаш. 240 эзар сома маьха хlамаш дукхагlа ехка хургъяр юрташкарча къахьегамхошка цар шоай декхар дизза кхоачашдаьдаларе.

Хила йиш йолчул эсалагlа дела бу шай болх райпо торгови отдело. Товароведий А. С. Булгучева, М. Х. Уликевай, М. У. Гуноевай бехкагlа фондех района хьахьожадаь наха чlоагlа эшаш дола товараш хьа ца дахьаш дисад. Царна юкъе я lаьарца дlоахдеча цlеношка уттаю радиаторащ, газ йоагаю плиташ, холодильникаш, хlамаш тега машинаш, мебель, тайп-тайпара lоаншаш, кондитерски хlамаш, кота гlирс, радиоаппаратура, тетрадаш, фотоаппараташ, дукха кхыйола хlамаш. Цlенхашттара кхоачамбоацараш да юрташкара къахьегамхой маьхкаца lалашбеча товароведа Р. Н. Ахильгова бехкагlа.

Дlадахача шера къаьстта эсала болх-беш хиннай райпо общественни кхачаи предприятеш. Цар кхоачашъяьяц продукци арахецара, кулинарни а кондитерски а хlамаш хьалйра, хий дохкара планаш. Бlарча хьанийцача товарооборот кхоачашъяьяц 6,7 эзар сом.

Конференце белгалдаьккхар, тикашка болх бераша маьхаш совгlа доахаш, тараз харцахьа оазаш эдархой lехабеш, дефицитни товараш лечкъадеш, кхыча тайпара торговле бокъонаш телхаеш моттигаш нийслулга. Дlахо йодача хана цу тайпара кооператорий сий доадеш дола кхоачамбоацараш хилийта йиш йоацилга.

Дукха кхоачамбоацараш да автолавкай балха юкъе. Хьайбаши кхаши леладерашта болх беча моттигашка царна эша товараш лоаттаде езаш я уж.

— Укх тlехьарча хана автолавкаш тхо долча кастагlа яха йолаеннаяле а, болх бераша дукхагlа эшаш йола хlамаш хилац царга, — аьлар Коригова Банате. — Дийнахьа кхоззза детт оаха тхоай доахан. Цул совгlа кхы а дукха lуьнал ма эший хьайбашта. Фермашка болх бечар вlалла а ха яц тикашки аха. Цудухьа дукхагlа йоайхо е еза хьайбаш леладерашта эша товараш цар балхаш деча моттигашка эца йиш хургйолаш дола хьал вlаштlехьдаккхара.

Цхьаькха цхьа гlулакх а дар райпо правлене терко е езаш. Кхачан продукташ йохка моттигаш дукхагlа кийчъйта йоагlар Согlайше. Уж кlезига хилар бахьан долаш гаьнна аха беза наьха хlара дийнахьа моллагlа эша хlама эца, дукха ха а йоаеш.

Конференце белгал ма даккхара, дукха моттигаш я тикашка, столовешка санитарни бокъонаш телхаеш. Йоагlача тайпара цlено ца лелаяр, кхыча тайпара санитарни бокъонаш телхаяр бахьан долаш цхьан шера шоззза — кхоззза санэпидстанце гlо теха тикаши столовеши я.

Конференце цlенхаштта критика йир райзаготконтора балха а. Цо кхоачашъяьяц соахка продукташ кийчъяра товарооборота план 90 процент мара. Кхоачашдаьдац пайда бера декхараш а.

Района кхачан программа кхоачашъяра новкъостал деш гlулакх да райзаготконторе дукха доахаши жаи кхоаба ферма вlашагlйоллар. Цхьабакъда, керттlа цун болх вlаштlехьбаккхара йоашш йолча торонех бизза пайда ийцабеш. Паччахьалкхена 55 эзар сом зе деш чаккхдаьккхад ферма дlадахча шу. Из а шоаш хьадоаккха дулх а базар тlарча маьхах нахага дlадоххкаше.

Хlана а доагlача тайпара вlаштlехьдаьккхадац райпо, — белгалдаьккхар конференце, — социалистически доладахье лораелга. Керттерча даькъе из бахьан долаш лорхlа деза хlамаш йиша кхо моттиг, 32 эзар сома маьха хlамаш лочкъаьь кху моттиг дlадахача шера райпо нийсъеннилга.

Сихагlа кооператорий балхацара кхоачамбоацараш дlадехара, КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленумо дlадеккхарашка хьежжа дlахо болх тоабара, цу ларда тlа юртарча къахьегамхой хьашташ дикагlа кхоачашдара де дезараш белгалдоахаш соцам тlаийцар конференце.

А. ХАРСИЕВ.

СОВГ1АТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-Г1алг1ай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме

У К А З

1974 шера 18 январерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дуккхача шерашца ц1ена къахьегарахи къахьегама карарг1дьлларий хаи беши СССР Лакхехьарча Совета Президиума ц1ерач1а «Къахьегама ветеран» яха медаль йоала

ЗАВОДСКОЙ РАЙОНЕ

«Гроэгипронефтехим» яхача проектни института г1оала:

Бабаева Надежда Васильевнана — пенсионеркана.
Бондаренко Мария Ивановнана — архивариуса.
Бурова Мария Яковлевнана — йоккхаг1йолча кассира.
Вишник Екатерина Яковлевнана — уборщицана.
Грактовская Инесса Эммануиловнана — проекта къертерча инженера.
Дахкильгова Бейбулаш Дибайна — уборщицана.
Ефимова Тамара Богдановнана — пенсионеркана.
Евдокимова Нина Александровнана — йоккхаг1йолча инженера.
Порубилкина Наталья Александровнана — уборщицана.
Сумина Матрена Михайловнана — пенсионеркана.
Успенская Лидия Николаевнана — йоккхаг1йолча инженера.
Устименко Мария Яковлевнана — группа кулгалхочоа.
Шульга Галина Сергеевнана — группа кулгалхочоа.
Щеткина Мария Алексеевнана — йоккхаг1йолча инженера.

«Грозэнерго» № 2 йолча ТЭЦ г1оала:

Антонченко Зинаида Иосифовнана — машиниста.
Бобрицкая Лидия Борисовнана — электромонтера.
Ломакин Иван Ивановича — слесара.
Хаустов Иван Герасимовича — слесара.

«Грозэнергоремонт» яхача ремонтно-наладочни предприяте г1оала:

Кривоносов Алексей Федоровича — слесара.
Карпенко Клавдия Михайловнана — изолировщика.
Плешаков Юрий Николаевича — слесара.

«Столичный» фирменни тикага г1оала:

Заборова Матрена Ивановнана — кондитера.

«Кавказэнергомонтаж» яхача треста СКМУ Грозненски прорабски участке г1оала:

Карпенко Варвара Петровнана — болхлочоа.

«Грознефтехимремстрой» яхача тресте г1оала:

Бачаева Наймата — каменщика.
Лазарев Василий Михайловича — слесара.
Лыков Афанасий Фадеевича — газоэлектросварщика.
Мартынов Алексей Петровича — слесара.
Семыкин Александр Григорьевича — экономиста.
Шевченко Дмитрий Ивановича — каменщика.

«АвтоВАЗтехобслуживание» яхача республиканта юкъерча Грозненска центре г1оала:

Забуткая Александра Павловнана — йоккхаг1йолча лаборанта.

НГ1АССР Министрий Советерча общественни яхача управлене г1оала:

Нацынова Мария Петровнана — пенсионеркана.
Шевченко Александр Ивановича — кадрай отдела йоккхаг1йолча инспектора.

«СевКававтодор» яхача № 7 йолча ДРСУ г1оала:

Гончарова Вера Георгиевнана — болхлочоа.

«Чечингстройтранс» яхача производствени транспортни объединене г1оала:

Ключников Василий Ивановича — водителя.
Побегайло Евгений Александровича — диспетчера.
Савченко Людмила Кирилловнана — нормировщица.
Ткаличев Николай Григорьевича — болхлочоа.
Цыгулев Николай Ефимовича — слесара.

НГ1АССР Министрий Совета издательствай, полиграфе, книжни торговле г1улакхашта йолча управлене г1оала:

Ахмадов Хамид Ахмадовича — керттерча бухгалтера.

НГ1АССР МВД команди охрана управлене г1оала:

Зайцева Мария Павловнана — секретарь - машинисткана.
Сеничева Анна Васильевнана — пожарнена.

«Чечингтелерадиобыттехника» яхача объединене г1оала:

Ступникова Валентина Васильевнана — инженера.

Халкъа депутатий районни Совета исполкоме г1оала:

Ильина Пелагея Ивановнана — пенсионеркана.
Черкасова Нина Александровнана — пенсионеркана.

Грозненски ремонтно-механически предприяте г1оала:

Ищенко Валентина Тихоновнана — электросварщикана.

«Грознефтеоргсинтез» яхача объединене РМЗ г1оала:

Баширов Абдрашит Айсаевича — котельщика.
Ключкова Нина Федоровнана — керттерча бухгалтера заместителя.

№ 2 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни предприяте г1оала:

Абоянц Тамара Федоровнана — маляра.
Шуткин Петр Илларионовича — маляра.

«Грозэнерго» районни энергетически управлене г1оала:

Киселева Зоя Сергеевнана — делопроизводителя.

«Кавэлектромонтаж» яхача треста Грозненски МУ г1оала:

Васильева Екатерина Николаевнана — оператора.
Еганян Вельтидиль Ахметовнана — ПТО начальника.
Штеклецкий Иван Стефановича — слесара.

№ 1 йолча берий ясле г1оала:

Зозуля Лидия Николаевнана — медсестрана.

Грозненски радиотехнически заводе г1оала:

Акулина Раиса Петровнана — контролера.
Будак Дмитрий Михайловича — слесара.
Гужов Николай Васильевича — слесара.
Кулебякина Анна Садридиновнана — гальваника.
Сухарева Екатерина Ивановнана — монтажника.
Шамсутдинов Зелентдин Бургановича — плотника.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производствени объединене автотранспортни конторе г1оала:

Гелеверьян Дмитрий Федоровича — автослесара.
Захарцова Дарья Андреевнана — пенсионеркана.
Кисткин Александр Васильевича — шофера.
Кунгуров Николай Епифановича — тракториста.
Логинова Евгения Николаевнана — болхлочоа.
Нелипова Мария Васильевнана — пенсионеркана.
Храмова Пелагея Степановнана — пенсионеркана.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производствени объединене управлене аппарате г1оала:

Богуславская Анна Ивановнана — йоккхаг1йолча экономиста.
Курилинская Валентина Яковлевнана — отдела начальника заместителя.
Скоморохова Галина Георгиевнана — сектора начальника.

НГ1АССР бахача нахе бытовой г1улакхаш дара министерстве г1оала:

Черколецкий Николай Семеновича — ОК начальника.

Горрайпотдела № 32 йолча берий яслашка г1оала:

Тихонова Валентина Васильевнана — заведующена.

Грозненски линейни производственно-диспетчерски станце г1оала:

Заровнянцева Вера Ефимовнана — оператора.

Ильина Любовь Андреевнана — ВОХР команда начальника.
Терешкина Мария Лаврентьевнана — стрелока.

Нохч-Г1алг1ай г1ишлош управлени № 7 йолча СМУ г1оала:

Бондарева Анна Васильевнана — пенсионеркана.
Эйзенфраун Людмила Александровнана — штукатура-маляра.

Нохч-Г1алг1ай АССР МВД г1оала:

Будагова Анна Ксентелиановнана — пенсионеркана.

№ 7 йолча специализированни треста Грозненски МУ г1оала:

Кузнецова Татьяна Тимофеевнана — газосварщика.
Половец Екатерина Григорьевнана — керттерча бухгалтера.

«Чечингипрвбыт» яхача объединене г1оала:

Арутюнян Давид Мартуновича — йоккхаг1йолча продавеца.
Карпец Мария Никитичнана — уборщицана.

«Чечингражданпроект» яхача институте г1оала:

Аникеева Лидия Хасановнана — йоккхаг1йолча инспектора.
Алешкин Валентин Алексеевича — керттерча специалиста.
Форостянко Евгений Даниловича — керттерча специалиста.

Производственно - товарни конторе г1оала:

Бондаренко Стефанида Иосифовнана — оператора.
Баранчиченко Елена Петровнана — оператора.
Боскова Нина Алексеевнана — сливщика.
Будакова Нина Алексеевнана — аппаратчика.
Вес Анна Федоровнана — [illegible]
Вишняков Евгений Михайловича — слесара.
Гура Вера Ивановнана — лаборанта.
Гриценко Нина Михайловнана — оператора.
Гончар Сергей Александровича — электромонтера.
Кодрина Емилия Лазаревнана — сливщика.
Монахова Ксения Ивановнана — оператора.

Дубенцова Анна Андреевнана — оператора.
Осипова Тамара Сергеевнана — лаборанта.
Павлова Раиса Михайловнана — оператора.
Степаненко Вера Григорьевнана — оператора.
Стефанюк Людмила Николаевнана — оператора.
Ширяева Мария Григорьевнана — сменни инженера.
Хуциев Саид Эльсамбиевича — оператора.

«Чечингремстрой» треста къухьарчи т1ехьи хьаьдеча управлене г1оала:

Атаев Шамсуди — водителя.
Алханова Сарижана — болхлочоа.
Нунуканов Джемала — асфальтировщика.
Супрунов Георгий Никитовича — газосварщика.
Текиева Умева — болхлочоа.

ВЛКСМ Нохч-Г1алг1ай обкоме г1оала

Селищева Людмила Ивановнана — пенсионеркана.

№ 1 йолча бера Ц1ег1а г1оала:

Косарева Софья Александровнана — медсестрана.

В1ашаг1техача Грозненски ТЭЦ г1оала:

Зиядин Василий Ивановича — мастера.
Зеленцов Николай Дмитриевича — пенсионера.
Кондрашов Сергей Даниловича — смена начальника.
Кустова Мария Андреевнана — машиниста.
Печерица Яков Федосеевича — йоккхаг1йолча машиниста.
Попова Екатерина Филипповнана — аппаратчика.
Сохин Виктор Семеновича — слесара.

Госбанка Нохч - Г1алг1ай республикански конторе г1оала:

Зайцева Клавдия Николаевнана — кассира.

Ацетонови заводе г1оала:

Мальцева Нина Федоровнана — машиниста.
Раздорская Мария Яковлевнана — дозаторщицана.
Семенюк Мария Сергеевнана — машиниста.

Грозненски горпищеторге г1оала:

Бойко Нина Сергеевнана — йоккхаг1йолча продавеца.
Сыранцева Нина Леонтьевнана — продавеца.
Серова Валентина Михайловнана — продавеца.
Шуаипова Йокана — уборщицана.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производствени объединене УПТК г1оала:

Дубровская Галина Михайловнана — экономиста.

[illegible] охрана отделе г1оала:

Абухаджиев Авгана — контролера.
Атаева Сахата — хьехочоа.
Гладкова Надежда Петровнана — карaула начальника.

«Чечингаз» яхача [illegible] объединене г1оала:

Агаширова Римма Григорьевнана — службе начальника.

СССР 50 шу дизара ц1ерач1а Грозненски химически заводе г1оала:

Акифьева Нина Лаврентьевнана — аппаратчикана.

Бражниченко Валентина Георгиевнана — ОК начальника.
Баранова Александра Дмитриевнана — аппаратчика.
Витяев Георгий Филипповича — машиниста.
Вовченко Тамара Аудовнана — аппаратчика.
Головченко Елена Алексеевнана — пенсионеркана.
Ефремова Фаина Павловнана — аппаратчика.
Жидкова Галина Григорьевнана — аппаратчика.
Иванова Галина Владимировнана — аппаратчика.
Камнева Людмила Ивановнана — аппаратчика.
Коспицева Инесса Федоровнана — цеха начальника заместителя.
Кобяков Дмитрий Андреевича — машиниста.
Купцова Александра Федоровнана — йоккхаг1йолча инженера.
Лаврентьева Клавдия Константиновнана — лаборанта.
Назаренко Светлана Ивановнана — аппаратчика.
Напреенкова София Саркисовнана — аппаратчика.
Нефедова Зинаида Петровнана — инженера.
Осиповская Валентина Дмитриевнана — аппаратчика.
Парчаева Маликана — уборщицана.
Пелорич Валентина Григорьевнана — аппаратчика.
Переверзева Элия Васильевнана — аппаратчика.
Погорелова Антонина Александровнана — аппаратчика.
Рогожина Тамара Тихоновнана — детсада воспитателя.
Рославцев Яков Тихоновича — слесара.
Скоморохина Валентина Ивановнана — пенсионеркана.
Скляров Мария Даниловнана — слесара.
Соловьева Мария Николаевнана — аппаратчика.
Спирякова Валентина Семеновнана — аппаратчика.
Суворова Глафира Николаевнана — аппаратчика.
Терябенова Вера Трофимовнана — аппаратчика.
Травинская Нина Петровнана — аппаратчика.
Харченко Валентина Васильевнана — аппаратчика.
Харькина Валентина Петровнана — аппаратчика.
Чатяна Галина Владимировнана — йоккхаг1йолча [illegible].
Чирскова Надежда Георгиевнана — лора.
Чабелин Анатолий Кирилловича — аппаратчика.

Спортивни лотерей Къулбаседа-Кавказски зональни управлене г1оала:

Литкина Василиса Дмитриевнана — йоккхаг1йолча инструктора.

Грозненски наливной станце г1оала:

Борисова Надежда Дмитриевнана — оператора.

Къоамонтеи инвалидантей долча Червленски ц1ег1а-интернате г1оала:

Антиширова Забат Даудовнана — санитаркана.
Гундерова Татьяна Петровнана — повара.
Тамаева Петимат Ахмедовнана — санитаркана.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производствени объединене специализированни РМЦ г1оала:

Москаленко Павел Кузьмича — слесара.

Грозненски горпищеторге г1оала:

Головлева Галина Ивановнана — повара.

Нохч-Г1алг1ай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель
Х. БОКОВ.

Нохч-Г1алг1ай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
Н. ПРАВЕНЬКИН.

гор. Грозный, 1983 шу, 28 февраль.

Г1АЛАТАШ Д1А А ДОАХАШ

Бачтахьалкхенга шура, дулх доккхара в1ашех доаг1а-баьзар соахка Грозненска района «Советская Россия» колхоза хьайбаш леладераш. Фу хувадалац укх шера? Фу-[illegible] колхоза хьайбаш леладерий г1улакхаш?

Керда хьаь хьайбай комплекс я цу боахаме. Цига лелабеш 540 етт ба.

Цхьайтта сахьат даьннадар тхо цу комплексе даьхкача хана. Трактора т1ехьатессача лафетаца хьаена йол юллаш боахкар скотникаш Дабаев 1арби, Магомадов Ислам, Тарамов 1имран.

— Оаха доал деча доахангара йоаккхача шурийта хьежжа ахча тел доярашта санна тхона а. Из х1ама дукха ха йоацдаш юкъедоаладаьд тха боахаме. Сога хьаттача из ниса а да. Х1анз доаханна дикаг1а г1улакх де г1ерт тхо, — аьлар Дабаев 1арбе.

Хьайбаш кхабара болх товбеш кхы а цхьа керда х1ама да укхаза юкъедоаладаь. Ферма балха графикага хьежжа, бийсана кхо сахьат даьлча г1ожен ялх сахьат доалаш мошеи доакъар дулл доахан-на. Из болх бе безар дежурни скотник ва. Хьалха трактор ехе е механизатор цамогаш хилc из доакъар хьат1а ца дахьаш моттигаш хулар кастнасте. Из нийслац х1анз. Доакъар сайрейна лафеташца хьат1а а дийя, хьайбаш латтача корпусашта юхе д1аоттаду.

Хьалха ц1аккха ца хиннача тайпара дукха 1алашдир гурахьа доакъар. Х1анз а т1ехьа я цу боахаме зьар тонн силос, 600 тонн — йол, х1аьта ча — 600 тонн. Рационега хьежжа нюкь бутт т1аккаччалца колхоза хьайбаш кхаба кхоачам боллаш да из. Цул совг1а, апрель бутт юкъескхоачаш мошача доакъара хьакха йоллаергья 70 гектара т1а д1айийна рапс. Х1ьта май бетта — гурахьа 130 гектара т1а д1адийна рожь.

Дикаг1а йоакхо ю х1анз шура ц1ена хилийтара. Хьайбаш чулаттача помещенешкара транспортерашца арадоакхха кхо ферме д1аоттадора хьалха. Из бахьан долаш, б1еха кулар коа, цамогаш хулар хьайбаш. Х1анз, помещенера арадоаккхаше а лафеташ т1а а детте ферма коаре гаьнна д1акхо из.

Дина в1ашт1ехьдаьхад хьайбаш леладерий сала1ара хьалаш а. Ц1еча уголоке хул керда газеташ, журналаш. Безам болаш бар телевизорага хьажа, радиоприемникага ладугг1а йиш йолаш ва. Укхаза ценаш т1а хьалъухнача графикашка, планаташка хьежача ферма т1улакхаш доаzаргда. Масала, х1анз х1ара кхоабача 1аттагара дийнахьа йоаккха шура 6,1 килограмм я. Из я соахка март бутт болалуш йоаккхаш хинначул 1,3 килограмм дукхаг1а. х1ьта х1ара дийнахьа ферме г1оала йоаккхар 700 килограмм дукхаг1а я соахкарчул.

Дега бокхя тоам беш кхы а яхья х1ама да. Х1ара б1аь 1атта т1ехьара 88 1асалг хьакъоастадаьд цар х1ана1е, шера план 85 долаш.

Ферма доаркашта юкъе хьалха Ташухаджиева Зура я. Цун сийна арахийцай «Молния», колхоза конторе хьалхашка айьай Ц1е байрах. План 6.6 килограмм йолаш, дийнахьа х1ара кхоабача 1аттагара 12,2 килограмм шура йоакх Зурас. Цул дукха т1ехьаюсаш яц Закаева Сацита. Иштта дика къахьет Эльмиева Нагас, Исаева Хадишата, Яшуркаева Маржаца, Эльмурзаева Умкульсума.

Укх шера шиччальалкхенга планал совг1а 50 тонн шура, 10 тонн дулх дохка декхар т1аийцад колхоза хьайбаш леладераша. Из кхоачашдулургдолаш хилара тешал да, соахка шин бетта хинначул 30 тонн дукхаг1а укх шера цу юкъа шура йохкар.

М. ХАМАТХАНОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Ливански лаьтта д1ач1оаг1ъяла г1ерт В1ашаг1-кхийтта Штаташ. Дамаске арадувлача «Аль-Хадаф» яхача еженедельнико язду герзашца кийч а баь израильски б1у Ливане чубоалабаран цига нитта американски эскар чудигаран юкъе айхха бувзам ба яхаш. Уж шиннe а событи, США-си Израилеи в1аши барта а йолаш лелаеча агрессивни стратегех хьадоаг1аш х1ама хилар белгалдоаких цо.

Кепайвозово белгалдоаx д1анз американски форда пехотинцаша стратегически лоарх1аме йолча пункташта — бейрутски дунен халкъашта юкъерча аэропорта, Ливана къулбеха бодача накъа т1ахьожам лоаттабелга.

СУРТА Т1А: **бейрутски аэропортера американски форда пехотинцаш.**

АП—ТАСС сурт.

Б А Л А Й И Г1 А Й Г1 А Й И Л Е Р А Ш

Бетташ даьннад ливански столицана израильски агрессораша бомбаши йоккхий топаши чуйийттача денощка дена. Х1анз алхха в1ашка етта топаши йиъ-йиъе лелхаш йола х1амаши мара яц Бейруте хозаш. Бейруте бахача наха дилла долаш дола х1ама лерх1 царех.

Укхаза ухаш бола кхыча мехкашкара нах цецбоах агара хьалха 1аламо. Б1аьсти яьннай Ливане. Гаьнашта т1а техад. Сигале ч1оаг1а къаьга я. Улицаш т1а х1амаш йохкаш болча наха ч1оаг1а ц1ог1арч детт тайп-тайпара сом могабеш, йохкаш я кхыметтал хоаа хий дола клубника а. Амма цу маьрщача вахара сурто дицдац мехка латташ дола г1улакхаш. Уж хьалхашка уатт Бейрутерча аэропорте самолет 1охоешшехьа.

Ливана хьат1аоттача форда йистте икорь а теха латташ да США ийс т1ема кема. Царна т1аг1оала, города т1аг1оала, форда т1аг1оала даим хьувзаш я уж американски хилар хьагойташ йола вилкаш т1а а латташ йола т1ема вертолеташ. Уж я Ливана йистошкара американски хьашташ «лорадеш» долча США 6-ча флотана доарх1араш.

Аэропорта адаии я бомбайи йоккхийча топий пхорчайи гаргаша яьхача къоргашa къоарз а я. Фасада т1арча муаашта гонаьна йоазув да: «Диканца доаг1алда Ливано». Цар дагаухийт укхаза нах бовш лаьтта в1алла дукха ха а ца хилар. Бейрутах «Средиземни форда йоахьар» дерх1аш йола уйлаш цу сахьате д1айоал. Т1ема-хой посташ я массанахьа а латташ, ч1оаг1 а я т1ема кийчъяь моттигаш я, ког д1амел баьккхича хетташ наькьаташ да. Бейрута йистошка 1алаьмате дукха я укхаза т1ом лаьтта хилар хьахьокхаш йола белгалонаш. Аьрда оаг1оракьа а аьтта оаг1оракьа а даг1а чухийрца ц1енош, даьга ценаш, эвлани ягь аьшка гувнаш хинна грузовикаши машинаши, ураг1ийсаь1 гаьнех 1оухи д1абоча баркъий т1олхаш.

Ч1оаг1а йохаьй города бульвараш я. Урашея доккхийча к1оагашен чеяна д1аяхийтац машина. Сталионa д1ат1аккхаьчача, безам беце а, дагаух хьона израильски т1ема катераша цунах хьежарг даь хиларах дунцаш хинна хоамаш. Бейрутски стадионага хьежача х1анзарча хапара адаии а Римере древни Колизей.

Амма вахаро сийна доаг1ар д1аьху. Т1а-т1а дукхаг1а хул улицаш т1ара нах, хьелиши латт тинай ла1араш, чухийрцача адамешта юхе лоаваш да бераш.

— Тоьаргъя х1анз бомбаши йоккхийча топий пхорчи, — йоах цхьан хаьа геттара дукха нах лелаш хиннача Хамра проспекта сьятта сом йохкаш латтача совдегарочо. — Машар ба эшар, х1ьта Бейрут-м оаха юхахьальергьар хьалха ше хинначул а хозаг1а хургг1оаш. Даха дутадалар тхо агрессораша. Тхо оттадаьд т1емо, балама, г1айг1о.

Йордан ЙОРДАНОВ,
София-пресс — АПН.

АПН корреспондентана [illegible]

УНАХЦ1ЕНО — МАССАНЕНА

Мах боацаш д1аснйай Советски Союзо Афганистана Демократически Республикана медикаментий арг1акара йоккха парти. Кабулерча Централни поликлиникана лаьрх1а я из.

— Доттаг1ал долча Советий Мехко ху г1о, — йоах АПН корреспондентаца Л. Якимовичаца ньамаьл деш общественна унахц1ено лорарра министра М. Н. Камьяра, — дукхьал медикаментай, больницаштеи поликлиникаштей х1анзарча ханара оборудовани кхахьийтарах лаьтта 1ац. Афганистане бола беш я тха мехка унахц1ено лораяра керда система в1аш-т1ехьъяккхара, моттигашка медицински кадраш 1амаи балхахойи кийчбара г1о деш болча советски специалистий йоккха группа.

Афганистана медицински г1улакхаш лоаттадеча центрех ца1 а хинна д1аоттай Кабулера Централни поликлиника, бахача наха шерра д1аейдай из. Цо х1ара денна т1аяш 2500 пациент.

— Поликлинике дукхьал Кабуле баха нах иха 1ац, — йоах ДРА бола беш болча советски лорий группа кулгалхочо В. Брыкалина. — Укхаза ух гаьнарча провинцешка баха нах а. Кест-кеста хул поликлинике бераш доаладеш баьхка дай-нанoй, х1ана аьлча х1анз укх сахьате берий поликлиника йолаш яц, х1ьта оаха хьайийлай лаьрхх1а йола отделени. Дерх1аш да тхо диллa бераш зувлага, къаьстта наькъах доахкараш, в1ашт1ехьдаккха а.

Бераш х1анз а дукха дов ДРА, дукхьал шудухьа да медикаментий т1ехкьарча партеца дукхаг1а берах болча кхалнахаи наькъах доахкача бераштеи эшаш йола препаратаи витаминаи хилар.

Сихача темпаша шердуш латт Афганистане бахача наха медицински г1улакхаш дара система. Юхаметтаоттаеш латт бандиташа йохаь поликлиникаш, больницаш, медпункташ, хьалъю кердараш. Дарба мах боацаш де доладеш да, моллаш лътотии наькъех йоккха йохаяьй, болхой, эзаркой. г1улакхой цхьайолча категорешта мах боацаш а тел уж. «Унахц1ено массанена а хилийта!» — цу лозунгаца кхоачашдо ДРА унахц1ено лорарра программа.

Леонид ЯКИМОВИЧ,
АПН соб. корр.

Кабул.

КАРЛ МАРКСА ХЕТАДАЬД

Карл Маркса Шу да аьнна кхайкадаьд ГДР карара шу. Сийлахьвоккха уйланхо вав 165 шуи кхалха 100 шуи дизара сийна республика издательстваши библиотекаши кийчъяьй шун т1ехьаленна пропаганда яра дергдолча г1улакхий йоккха программа.

22 миллион экземпляр тираж а йолаш арабаьннай ГДР Маркса произведенеш. Книжни тархешеи библиотекашкеи кхоачаргда юбилейни шера кхы кхоэтгкъе етт Маркса балх сборники книжкеи, цун вахарах а даьча балхех а дувцаш дола книжкаши.

Юбилейни торжествай гома чу Карл-Маркс-штадте чакхъяьннай книжки графика дунеи халкъашта юкъера выставка. Карл Маркса Шера ГДР литературах дувцарга Лейпциге хургйолча Дунеи халкъашта юкъерча б1аьстан ярмарка книжни экспозицешна а.

(АПН).

США. Х1анзара президент 1аьдала керте латтача шин шера бокъонца дола 1азап т1аэттад миллионаш болча американцашта. Кхыметтел официальни долча даннеша хьахьокхачох а мехка бахача нахах 30 миллион совг1а «къе ба аьнна д1акхайнабаьрел» къег1а вахаш ва. Хьабе болх боацарий эскар «Йоккха депресси» хиннача ханашкарча боарамга кхьачад, х1ьта х1анз хьабе болх боаца нах мехка 12 миллион саг я ва. Ши миллион совг1а бола американцаш тховк1ийле йоацаш ба.

АДН агентства арахийцача фотомонтажа цьаьгта хьахьокх «рейганомиках хьахинар».

ТАСС фотохроника.

Мишта дохк газеташ?

«Сердало» газет... Мишта дIаяц-те из, город Грозне дукха бай-те из дешам бола нах, киоскашка цa a дусаш цар бе кхочий-те из?

Цу хаттарашта жоп дала дагахьа городерча ерригаш хIана яц аьнна йолча «Союзпечатан» киоскашка хьожаш я, цар чу болх беча нахаца къамаьл деш а хилар со. Хьежача гучадаьлар города киоскашка Iуйранна хьачудена «Сердало» газет цхьайтта сахьат а далалехьа дехка даьнна хилар. Масала, царех яр №№ 69, 80, 76, 26 йола а кхьйола а киоскаш.

Велгалдаккха деза, Iуйранна хьачудена газеташ виьха бIарг тIаоттаргболча, хьатIавенача сага гургдолча Iодахна дезаш хилар. Бакъда, из деш бац цхьайолча киоскашка болх бераш. Цуьна дуьззадешна, моттигаш нийсъяла тарлу дезаш дола газет бIарга ца дайча, киоска чу дац мотташ саг дIаводаш. Масала, № 8 йолча киоска чу ди юккъа хьу пхийтта экземпляр «Сердало» газет. Киоска тIа а вaха, «Сердало» газет дий хьежача бIаргадоьяяр соьга. ХIьта, дий аьпна хьаьттача из ший мичахьа улл хьожаш лаха йолаелар А. С. Чобыкина. Ше йолчча тайпара киоска чу хьачуена пхийтта экземпляр вожаш газеташ дадача а йоацаш цкьаннахьа тIехьашкахьа Iойиллача уллаш яр. Цу тайпара сурт го йиш яр №№ 17, 35, 60 йолча киоскашка.

ХIьта, кхьча тайпара бу ший болх № 57 йолча киоске болх беча Э. А. Бабаевсовас.

— «Сердало» газет тиъаь итт экземпляр яхь аз болх беча киоска чу, — йоаз цо. — Бакъда, наггахьа ди дIадаьхадаш аз уж шедар дохка ца дохкаш. Цхьадола ди нийслу цхьатарра хедарга газеташ маьхала ца доладаш. цу тайпара моттиг нийсъелча дукхагIа нах тIаууттача моттигашка а дихье цу сахьате дохк аз уж.

Иштта дика болх беш я № №7, 23, 38 йола киоскаш а.

ЦхьоалегIча микрорайоне я № 76 йола киоск, цу чу болх беш йолча Н. Р. Ивановас дувц:

—«Сердало» газета итт экземпляр кхоеч сога, из дешарашка дика дIа а яйду.

ТIаккха газет дешараш дукхагIа болча дукхагIа дахьийтача бакъахьа дещий из? Иштта, университета юкхе йоаллача № 48 йолча киоска чу а итт газет марй кхачаш. ТIаккха хоьш ма дий, университете из дешаргдола къаьмаш отделене студенташ бIаьш болга.

Ала деза, цхьаболча киоскераша, шоай баьхах бола бехктоххам кхетабеш ца хилар. Цуьна дола тешал да № 38 йола киоск укх бетта 17-ча марте дийнахьа пхийтталагIча сахьатах тиъо минут яьлча къайла лаьтта хилар. Докха хьачудена тайп-тайпара газеташ дохканза дар, нах хьатIа а ухаш къайла латта киоск яйча дIаухар, хIаьта царна эшаш дола газеташ тIехьнахьа чIега а теха дадар.

Цу тайпара, дедхьийга хIама дая ха хила ях сахьат эшаш киоск дIа а къайла шой гIуллакха яхь ера № 80 йолча киоска чу болх беш йола А. Ш. Янгульбаевна. «Сердало» газет-м дергга а дехнадар цо (10 экземпляр), хIаьта а кхьдола газеташ дар дохканза дадаш. Из киоск йоалл Грозерча автовокзала чу. Этгара дукхагIа нах тIаууттача моттигех цаI я из, цу духьа киоск къайла доаттаеш йоаккха масеник минут а зене я.

Бакъахьа дар республикански «Союзпечатан» агентства «Сердало» газет дIакийдергдолча дукхагIа хьежадоре, масала, царех я университета, пединститута, мехкдаьтта института, автовокзала юкера, микрорайонашка йоахка киоскаш, кхьяраш.

С. АРЧАКОВ,
газета саьц. корр.

Индехен СССР-ан юкъерча бартага хьенкха индийски ши космонавт Ю. А. Гагарина цIерагIча космонавташ кийчбеча советски Центре цхьана советско - индийски эксперимент е кийчлуш ба.

Индийски космонавташ чIоагIа хоза хеташ хьеж Москвага.

СУРТА ТIА (аьрдехьара аьттехьа): космонавташ Равиш Мальхотрай Ракеш Шармай шоай дезалашца цхьана ЦIеча майда тIа.

А. ПУШКАРЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СТУДЕНТИЙ КОНФЕРЕНЦИ

Л. Н. Толстоя цIерагIча Нохч - ГIалгIай пачхьалкхен университете ший болх дIабихьар Карл Маркс ваь 165 шу дизаран из кхелла 100 шу дизаран хетаьл йолча «К. Маркса революцион в России» яхача студентий Iилман - теоретически конференц.

Конференце къамаьл дир университета ректора, Нохч-ГIалгIайчен Iилман заслуженни деятеле М. П. Павлова. «К. Марксей Ф. Энгельсей документий СССР мерда юдаиеш» яха доклад йир студентка Надирова Маривас. Дикка терман тIаозаш яр студенташа А. Евлоевас, Т. Сулейманова, Г. Осипова, Л. Шадиевас, кхычар кийтьаь докладаш а.

П. МЕЖИДОВА,
университета Iилманан-технически информаце отдела хуьтаьдо.

«АХКАН» ХАНАГА

СССР массанихьа а цаI йолча хенан эталонни частотайи Пачхьалкхен комиссе хоам бу, 1983 шера 1 апреле денз Советски Союзе ерригача территоре тIа «ахкан» ха юкъейоалаеш хиларах.

«Ахкан» ханага довлар 1 апреле 0 сахьт деьача ду сахьата тIаьх цхьа сахьт хьалхаккхьа теттарца.

«Норильск» яха теплоход — Къулбаседа форда нахькъашка лелара долча кезий нердача сере керттера кема да. «Норильск» яха кема чудоагIаш йолча Мурманск форда пароходстве хьарарча пятилеткагIа цу тайпара массехк кема кхоачаргда, хIаьта уж метр сома ша каг а беш леларгдолаш а хургда.

СУРТА ТIА: «Норильск» яха теплоход — КIайча форда тIарча Кандалакша оалача порта причале.

С. МАЙСТЕРМАНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Грозерча экранаш тIа

«ГОВРАШ ЛЕЧКЪАЕЧУН ЙОI»

Из фильм даьккхад литовски кинематографисташа. Из оттадаьр ва къона режиссер Пуйпа Альгимантос.

Цуьн дарле дийшад литовски литература классика Венуолис Антонаса дувцараш. Соахка арадаьннача «Советская Эстония» яхача газето яздора: «Юртахой вIашгIоьюкъара чоалхане гIуллакхаш, безам, цабезам, моллагIа шийгара даьпнача гIадатах ший эхь-эздела хьалхашкара сага бехктоккхам — ерригга уж темаш я фильма лард хиина дIаэтта шай дувцарашка А. Венуолиса айяраш. Сага гIуллакхех, оамалех лаьца цар кIоарга дувцаш хиларца тахан а тIехьа актуальни да уж».

Кинокартинас дувцар да XIX бIаьшере чакхйоалаш хиннача литовски юртах лаьца.

Фильме дувцаш дола гIайгIане истори — цу замалахьа социальни юкъмоттиге сага вахар шийна хеттача тайпара дIа-хьа дерзадеш хилар. Цудухьа цу социальник вода дIадеххача бесса доацаш, шийна бакъахьа, нийсагIа хеттача тайпара сага даь хIама — йоккха трагеди хиина дIаотташ хилар.

Нах баьде, эпки хиларо, къизача патриархальни вахаро кхелла социальни къовсам — из да цу истори трагически бухсоацаш хьахулар, наха цхьаккха боккъо да луш хиннача къаьнагIа Iаьдало хьаккелла, сага ший йола зIамига лаьтта чIегалг наха юкъерта гIуллакхал, эхь-эздела езагIа лоархIаш хиннга.

Фильме дакъа лоацаш ба Ожелите Ниеле, Лаупявичюс Любомирас, Цамас Миндаугас, кхьбола артисташ.

«ХОЗА ДIАВАХА ХАР»

Из цIи тиллай ший сценарех ше даьккхача фильмах американски режиссера М. Брестома. Наьха безам тIагIоргболча хьисапе дуаш по къаьсиначa кхаь доттагIчо, — цхьан оагIорахьара саготдена а, шоллагIча оагIорахьара мел долча хIамах доглилла а шоай вахар хилар бахьан долаш а, — бапк яхьа лархIар. Цар из мишта вIашт1ехьдоал а цига дIахо фу хул а ховргда цу фильмага хьажа безам болчоа.

Керттера ролаш ловзаеш ба артисташ — Дж. Берис, А. Карни, Л. Страсберг.

«НЕОФАШИЗМ»

Художественни фильмаш хиина ца Iеш, укх кIира Грозне а республика а экранаш тIа гойтиш хургда документальни а фильмаш. Царех цаI — «Неофашизм». Леганцов Николая сценарех из даьккхар и режиссер Бермишева Екатерина.

Таханарча заман эггара доархIаме йола политически проблема — фашизм юха дийнъялар юкъаш да из фильм. Ирача публицистически формаца по гIуадоах неонацизма группировкаш юкадийнъяла повкъостал деш дола империализма реакционни низаш. Нацистски тенденцеш чIоагIлуш цхьаболча капиталистически мехкашка йола факташ, событеш юкъаш а йоашхаш а кинокартина авторашта дика йовзийт вайна планета таханарча политически вахара шера панорама.

Фильма кийчъелхай СССР кинофотодокументий Пачхьалкхен Центральни архива, СССР Госфильмофонда материалаш, доаззол дехьара хроника.

«ОКЕАН»

Юха а экрана тIа арадоал 1973-ча шера «Мосфильм» яхача киностуде А. Штейна «Океан» яхача пьесах даьккха из цIи йола фильм.

Из хетадаьд машар лорабеш болча военни морякашта. Бакъда, из фильм дийша Iац флотаца шоай вахар дийзача нахах. Цуьа соагIа, цо бовзийт вайна тIом болча шерашка береш хиина, бакъда, хIанз общества экономически а духовни а вахаре дIоза дакъа лоацаш бола вах.

Цу фильмо уйла яйт сага эхь-эзделах, наха юкъерча бехктоххамах, безамах, тешамах лаьца.

Кинофильма сурт-сибаташ кхоллаш ба артисташ Оляли Николай, Самойлова Татьяна, Гусаков Борис, Речман Виктор, Лавров Кирилл, Джигарханян Армен, Жженов Георгий, кхьбараш.

В. ДЗЕСЯКА сурт.

Пачхьалкхен экзаменаш дIалуш медицински училища дешархоша гойтар кIоарга теоретически знанеш, дика кхоачашйир цар училищa гIо дара практически занятеш а.

Училище хьакха воалча 273 выпускника юкъе тиъаь кхойтта сага, хьайцар тIехдика дешаре дипломаш. Царех 27 дешархочоа бокъо елар цхьа экзамен мара дIаяла ца езаш мехка тайп-тайпарча медицински институташка деша отта. Царна юкъе я группа староста хиина, комсомолка А. Дулдаева.

СУРТА ТIА: А. Дулдаева.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

19 МАРТ

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.00. Болх беш я «Могашал» яха клуб. 10.00. Болх беш я кинодезарий клуб - лаборатори. 13.00. Йоккха зал. Болх беш я «Школана долча гIо-воакъостала» яха кинолектори. Гойтаргда «Нахи аькхийи» яха художественни фильм. 18.00. Лекцей зал. Болх беш да юкагойтача фильма кинотеатр. 19.00. Халхара зал. Болх беш я «ВIашагIкхетар» яха дискоклуб.

Химикий культура Дворец. 12.00. Сагт йоаллаяра-яхара торжественни регистраци яр. Дото юбиляраш торжественно безбар. 15.00. Болх беш я «Прометей» яха клуб. 16.15. Музыка кIира хьаделлар. № 3 йолча музыкальни школа «Парте сийде кхайкаю охха» яха концерт. 18.00. «Дунен тIа хилац чудесаш» яха беседа. 19.00. Эстрадни иллеи музыкан сайре.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа культура Дворец. 11.30. ЗIамига зал. Берий книжка кIира хьаделлар. Республика яздархошца вIашагIкхетар. Советски яздархой произведенех йола викторина.

«Красный молот» заводa культура ЦIа. 15.00. Болх беш я Iалам дезарий клуб. «Коарча бешамашка гы Iоадар» яха беседа. 19.00. Болх беш я «Фонограф» яха дискоклуб. «Фуй из яйта музыка» яха беседа-лекци.

Пролетариата цIерагIа культура ЦIа. 12.00. Сагт йоалаяра-яхара торжественни регистраци яр. 15.30. Михалков Сергея 70 шу дизара хетаьь «Тха хьамсара яздархо» яхача книжкай выставка юххера беседа. 17.30. Болх беш я «Атеисташ тIагIорта!» яха кинолектори. «Нохч - ГIалгIайчен шариIати адати» яха лекци.

20 МАРТ

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 11.00. Йоккха зал. Грозерча музыкальни школай преподавателий доккха концерт. 11.00. Кинотеатр. Болх беш я «Фаьлгийи приключенейи дунен тIа» яха киноклуб. Хьокхаргда «Казаках Голотах йола уйлаш» яха художественни фильм. 14.30. Библиотека. «Сийдола Нохч - ГIалгIайчен къонгаш» яха беседа. 18.00. Лекцей зал. Болх беш я «ВIашагIкхетар» яха дискоклуб.

Химикий культура Дворец. 10.00. «КIай ладьа» яха шахматех йола турнир. Теннисах йола спортивни ятьаш. 16.00. «Кхалсаги социализми» яха беседа-обзор. 18.00. «Мехка гIолла» яха кинопанорама. 19.00. Эстрадни иллеи музыкан сайре.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа культура Дворец. 15.00. Болх беш да «Къона лешинец» яха берий кинотеатр.

«Красный молот» заводa культура ЦIа. 11.00. Болх беш я сакъердамеи вIашарен болчар клуб. «Лорае хьу» яха конкурс.

Пролетариата цIерагIа культура ЦIа. 14.00. Болх беш да «Чебурашка» яха берий кинотеатр. 17.30. «Къахьегарга хьежна сий а хоастам а» яха беседа. 18.30. Болх беш я дискоклуб.

Эцархой раьза ба

Массехк тика я Алхан-Юрта. Царна массанена юкъе а дикагIа белгала я хиларца ДОК-а городоке улла хьун боахама министерства ОРС-а чуйоагIа № 1 йола тика. Коммунистически къахьегама коллектив я цу чу болх беш яр. Цуьна кулгалдеш ва дукхача хана дениз торговле къахьегаш вола советски торговле отличник, коммунист Арсамерзоев Сейт - Ахьмад.

Юртахоша массехказа шоай юртсовета халкъа депутатал хоржаш сий ду Арсамерзоева.

Сейт - Ахьмада заведующи волча тика коллективо дикка йоекхо ю кьонача надрай. Кагирхошта дика хьехамча йолаш хьайоагIа торговле 25 шера болх беш йола йоккхагIа йола продавец Федоренко Лида. Дукха ба из болх бе цо Iомабаь кагирхой. Царех ба хIанз дика продавецаш лоархIаш бола Ахмадова Зура, Мазаева Зина, Докуева Зоя.

Хьинаре къахьегаш чакхбаьккхаб цар укх шера хьалхара цIи бутт. 110 процент кхоачашъяьй товарооборота планаш. Из бахьан долаш цар вIаштIехьдаьннад ОРС-е хьалхара моттиг яккха.

Сийлахь - воккха бахьча ваь 113 шу дизара къахьегама толамашца каькъадахара аьрха социалистически ялх хьал а лоацаш, коллективо лерхI из ди тIаотташ бий бетта план кхоачашъе.

Цар из де вIаштIехьдаргхиларо шеко е яц.

Я. ЦУКИ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

II ПРОГРАММА

19 МАРТ

17.25 — «Искусствой дунен тIа» (нохчий меттала).

18.00 — «Шоана, бераш!». Мультфильм.

18.10 — «Шуи кхьметех». Концерт (гIалгIай меттала).

18.40 — «Сийлен гIуллакхаш дIаделлуш». Художественни фильм.

РАДИО

19 МАРТ

I ПРОГРАММА

8.40 — Передачай программа. Хоттамах бола хоам (эрсий меттала).

8.45 — «Юртара вахар». Хоттамах бола хоам (нохчий меттала).

8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.

8.23 — «Сердало» газета обзор.

8.30 — Передачай программа (нохчий меттала).

8.35 — Передачай программа (гIалгIай меттала).

8.36 — Хоамаш.

10.15 — «Мерда Iаьдалаш — вахаре» (нохчий меттала).

10.35 — Музыкальни антракт (нохчий меттала).

11.00 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала).

11.30 — «Литературни Нохч-ГIалгIайче» (эрсий меттала).

12.30 — «Нохч-ГIалгIай музыка истореца» яхача циклара передача (эрсий меттала).

15.15 — «КIарцхал» яха радиожурнал (гIалгIай меттала).

15.35 — «Вахаш ва юрта коммунист». Зарисовка (гIалгIай меттала).

15.50 — Хоамаш.

16.00 — Вахара коммунальни наьха бытовой хьешташ кхоачашдечен белхошта хетаьь концерт (нохчий меттала).

УКВ II ПРОГРАММА

18.00 — Г. Вайзенберг. «ТIехьайхуш вар». Радиопостановка.

19.23 — Тха музыкальни галерея (дIавоал И. Усманова).

20.23 — «Сагьйрдаме тIаьхьа тIа». Передача (нохчий меттала).

20.30 — Иллеш дIавоал И. Багормалоев.

20 МАРТ

I ПРОГРАММА

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.

7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.

7.30 — Передачай программа (нохчий меттала).

7.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).

7.36 — Музыка. Хоттамах бола хоам (нохчий меттала).

8.25 — «Шоана хоза хета ашарии» (эрсий меттала).

11.30 — Вахара коммунальни наьха хьешташ кхоачашдечен белхой Денна хетаьь программа (эрсий меттала).

16.00 — «Школьный глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала).

16.30 — «Къона тIаьхье» (нохчий меттала).

18.00 — «Ашараица доттагIаш долчарна» яха концерт (гIалгIай меттала).

УКВ II ПРОГРАММА

18.00 — Т. Хренников. «Дагаш бахьан долаш хьовсаш гIар». Музыкальни передача.

19.52 — «Къона талантех» яхачи циклара передача (нохчий меттала).

20.27 — Моттигерча авторий лирически ашараш.

Хоттам

Тахан республике гIоллен Грознен хувцалуш моркаш а йолаш, йоачан а йоацаш, Iуйранна дохк а доаллаш, малхбузехьара секунде 3—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 8—13, Грозне 10—12 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоанен доммен моркаш а йолаш, йоачан а йоацаш, цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 0—5 градус шелали дийнахьа 5—10 градус йIовхали йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ФЕ ХИЛА

Укх деношка Грозне Сайханова цIерагIча улицагIа водаш «Чеченингушпромстройматериалы» яхача объединене автотранспортни предприяте автобуса водитела Р. М. Абазатова ше водача оагIорахьа йолхача транспортни средстваел хьалхавала а венна МАЗ яхача автомашина автобус тIатехай. Цох чIоагIа тIаккхетарах автобуса тIа мел хиина гIандаш а юкъера йовкъаш а йохаеш, хIаьта цу тIа ваьгIа нийс саг тайп - тайпара човнаш а хиина больнице вихьав.

ТIехьагIа гуча ма даллара, предприяте кулгалхоша из вахари хилалехьа цхьа ди хьалха вахийта хиивав автотранспортаца лелара опыт кIезига йола из водитель цу автобуса тIа болх бе. Опыт йоацаш хиларал совгIа бархI сагал дукхагIа пассажираш дIа-юха кхувла бокъо йола водительски удостоверени доацаш а хиннав из. Бакъда, из а ца лоархIаш автобуса Абазатов тIа а хоаваь зулам дайтад.

Массехк ди хьалха Грозненски откормочни совхоза грузовой автомашина водитела Е. Д. Чучаева Черноречье яхача поселкера СССР 50 шу дизара цIерагIча хинзаводагахьа дIаводаш духьалдь транспорт лелеча повкъа а ваьнна ше водача оагIорахьа йодача машинал хьалхаккха а венна ший машина трактора тIатехай.

Грузовой автомашина кабина чу ваьгIа пассажир цига лозаварах веннав, хIаьта водитель ше даьча зулама кIаьботта везандаь кхера а венна ведда дIаваьхав.

Доккха зулам даьд транспортни средствеца Сунженски районе. Ростов—Баку яхача боккхача наькъ тIарча «Турист» яхача ресторана юхера «Жигули» яха автомашина лочкъаьь йода а яь Самашке (Ачхой - Мартановски район) вахаш волча Х. А. Каурнукаева Серноводская яхача станицена цIи километр мара гаьна йоацача моттиге наькъа йистерча сангар чу автомашина хIалтIаккессай. Водитель дийна висав, цунца ваьгIа пассажир цига лозаварах веннав.

ДIадахача кIирагIа (10—17 марта) республика шаракъаьнка 46 аварии хиннай, 4 саг вийнав, 22 сага човнаш хьий.

НГIАССР МВД ГАИ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковски, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителан — 2-85-07; бехктоххама секретара — 2-84-88; отделаш: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-84-75; кехаташ — 2-58-87; корректорски — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-88; отделы: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-84-75; писем — 2-58-87; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувла шинарен, ерен, пIоаттен деношка.

СФ02112. «Грозненский рабочий» издательстве типографи, Маяковски, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1486.